

Energiebesparings- onderzoeken bij meldingsplichtige bedrijven

Onderzoek bij bedrijven en gemeenten
naar de uitvoering van voorschriften
over energiebesparing

Rapport

Delft, oktober 2007

Opgesteld door: A. (Ab) de Buck
M.C.M. (Marjolein) Koot
C. (Cor) Leguijt
L.M.L. (Lonneke) Wielders

Colofon

Bibliotheekgegevens rapport:

A. (Ab) de Buck, M.C.M. (Marjolein) Koot, C. (Cor) Leguijt, L.M.L. (Lonneke) Wielders
Energiebesparingsonderzoeken bij meldingsplichtige bedrijven : Onderzoek bij bedrijven en gemeenten naar de uitvoering van voorschriften over energiebesparing
Delft, CE, 2007

Energiebesparing / Regelgeving / Gemeenten / Midden- en Kleinbedrijf / Enquête

Publicatienummer: 07.3527.43

Alle CE-publicaties zijn verkrijgbaar via www.ce.nl

Opdrachtgever: Ministerie van VROM

Meer informatie over de studie is te verkrijgen bij de projectleider Ab de Buck

© copyright, CE, Delft

CE Delft

Oplossingen voor milieu, economie en technologie

CE Delft is een onafhankelijk onderzoeks- en adviesbureau, gespecialiseerd in het ontwikkelen van structurele en innovatieve oplossingen van milieuvraagstukken. Kenmerken van CE-oplossingen zijn: beleidsmatig haalbaar, technisch onderbouwd, economisch verstandig maar ook maatschappelijk rechtvaardig.

De meest actuele informatie van CE is te vinden op de website: www.ce.nl.

Dit rapport is gedrukt op 100% kringlooppapier.

Inhoud

Samenvatting	1
1 Inleiding	7
1.1 Achtergrond	7
1.1.1 CO ₂ -emissies utiliteit en MKB	7
1.1.2 Juridisch kader: 8.40 AMvB's	8
1.1.3 Communicatie naar gemeenten: InfoMil	8
1.2 Doelstelling	9
2 Werkwijze	11
2.1 Opzet onderzoek	11
2.2 Uitvoering interviews	12
2.2.1 Vragenlijsten	12
2.2.2 Gespreksverslagen/terugkoppeling	12
2.2.3 Medewerking aan interviews	13
3 Resultaten interviews	15
3.1 Branches/belangenorganisaties	15
3.1.1 Feitelijke informatie en ebo's	16
3.1.2 Resultaten vragen over huidige regelgeving ebo's	17
3.1.3 Resultaten rol gemeente over ebo's algemeen	18
3.2 Gemeenten/milieudiensten	18
3.2.1 Feitelijke informatie en aantallen ebo's	19
3.2.2 Uitvoering ebo door gemeenten/milieudiensten	19
3.2.3 Mening gemeenten / milieudiensten ebo	21
3.3 Bedrijven	23
3.3.1 Feitelijke informatie en ebo	24
3.3.2 Resultaten uitvoering ebo	25
3.3.3 Klachten ebo's	26
4 Analyse en discussie	27
4.1 Uitvoering regelgeving e-besparing bij AMvB-bedrijven	27
4.1.1 Aanzienlijke verschillen tussen gemeenten	27
4.2 Aantal opgelegde energiebesparingsonderzoeken	28
4.2.1 Feitelijke aantallen opgelegde ebo's	28
4.2.2 Aantal ebo's opgelegd beneden de verbruiksgrenzen	30
4.3 Energiebesparingsonderzoeken	31
4.3.1 Kosten	31
4.3.2 Kwaliteit	31
4.3.3 Leveren de ebo's uiteindelijk wat op voor het milieu?	31
4.3.4 Samenhang met MJA's	31
4.4 Werkwijze gemeenten	32
4.4.1 Volgorde: eerst check maatregelen, dan pas ebo	32
4.4.2 Uitgangspunten t.a.v. opleggen ebo's	32
4.4.3 Implementatie van maatregelen n.a.v. ebo	32

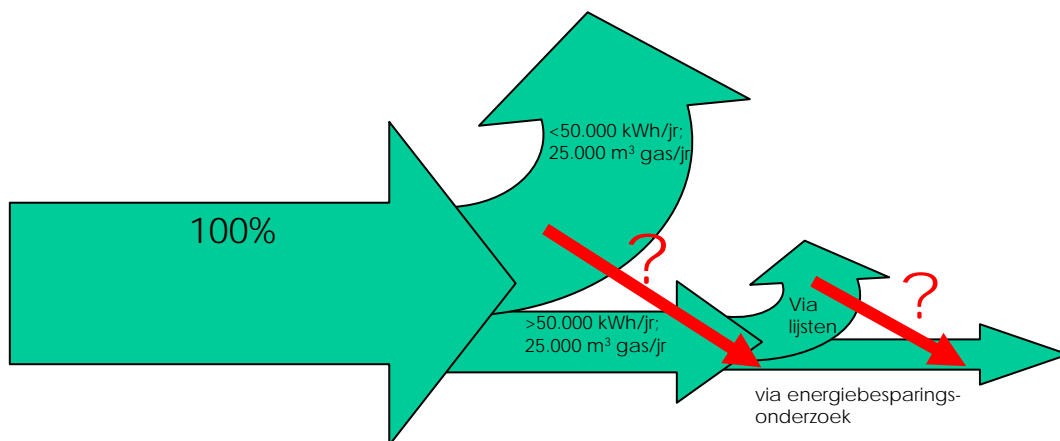
4.5	Ervaringen bij bedrijven	32
4.6	Problematiek eigenaar - huurder	33
4.7	Overige aandachtspunten	33
4.7.1	Afstemming bouwregelgeving - WM-regelgeving/AMvB's	33
4.7.2	Afstemming met stimulerend spoor	33
4.7.3	Branches, bedrijven en gemeenten ontwikkelen zelf lijsten met rendabele maatregelen	33
5	Aanbevelingen	35
	Literatuur	39
A	Geïnterviewde personen	43
B	Vragenlijst gemeenten/milieudiensten	45
C	Vragenlijst branches/belangenorganisaties	49
D	Vragenlijst individuele bedrijven	51
E	Verslaglegging klachten individuele bedrijven	55

Samenvatting

Aanleiding

De ca. 300.000 bedrijven in de sector MKB en utiliteit staan tezamen voor een substantiële emissie van CO₂. Deze ligt in de orde van ca. 23 Mton (12% van de landelijke emissie). Hiervan is naar verwachting zo'n ca. 4-7 Mton met rendabele maatregelen¹ te besparen. De meeste van deze bedrijven vallen binnen de Wet Milieubeheer (WM) onder een zogeheten 8.40 AMvB. In deze AMvB's staan standaardvoorschriften ten aanzien van energiebesparing. De belangrijkste daarvan zijn dat bedrijven met een verbruik boven een bepaalde grens (25.000 m³ gas of 50.000 kWh) rendabele maatregelen moeten treffen. Daarnaast heeft de gemeente de mogelijkheid om aan het bedrijf een onderzoeksverplichting op te leggen. De intentie van de wetgever is daarbij dat gemeenten eerst nagaan of 'standaard-maatregelen' zijn getroffen, en alleen in complexere gevallen een besparingsonderzoek opleggen. In Figuur 1 is dit weergegeven.

Figuur 1 Stroomschema regulering energiebesparing bij AMvB bedrijven

Diverse brancheorganisaties uit het bedrijfsleven geven aan dat gemeenten *te vaak* en *te willekeurig* bedrijven verplichten een energiebesparingsonderzoek (ebo) op te stellen. Daarbij zijn er signalen dat dit ook gebeurt onder de bovengenoemde verbruiksgrenzen.

¹ Rendabele maatregelen zijn maatregelen die zich terugverdienen. Als criterium wordt in de WM een terugverdientijd van 5 jaar gehanteerd.

Het Ministerie van VROM bereidt een nieuwe AMvB voor, waarin de 8.40 AMvB's worden geïntegreerd. De signalen betreffende huidige uitvoering leggen een zekere spanning op de energiebesparingsvoorschriften in deze de nieuwe AMvB. De centrale vraag van dit onderzoek is dan ook:

Klopt het dat gemeenten te onzorgvuldig omgaan met het voorschrijven van energiebesparingsonderzoeken bij bedrijven vallend onder een 8.40 AMvB?

Het onderzoek richt zich daarmee op 'objectiveren' van vragen ten aanzien van de werkwijze van gemeenten.

Resultaten

Het onderzoek is uitgevoerd middels een serie interviews. In totaal zijn 8 brancheorganisaties, 30 bedrijven, 25 gemeenten/milieudiensten en 2 adviseurs geïnterviewd.

Uitvoering energievoorschriften AMvB's/opleggen ebo's²

Uit het onderzoek volgt:

- 1 De werkwijze van gemeenten loopt behoorlijk uiteen, waarbij het thema energiebesparing bij sommige gemeenten veel meer prioriteit heeft dan bij andere.
- 2 De in de AMvB's gehanteerde lijn is dat gemeenten eerst in overleg met bedrijven kijken of de standaardmaatregelen getroffen zijn, en pas als dat onvoldoende oplevert een energiebesparingsonderzoek opleggen. Uit het onderzoek volgt dat sommige gemeenten die lijn volgen, maar dat anderen een vrij rechtlijnige benadering volgen, waarbij bedrijven met een e-gebruik boven de grens al snel een ebo krijgen opgelegd.
- 3 Uitgangspunten t.a.v. de kosten van ebo's (max. 10% van jaarlijks energiegebruik) en implementatietermijnen van maatregelen (reële termijnen, aansluitend op investeringstermijnen bedrijven) zijn *niet* breed bij gemeenten bekend³.
- 4 Gemeenten geven in de perceptie van bedrijven vaak weinig aandacht aan het vervolg op het ebo (het treffen van maatregelen); anderzijds is er de kritiek dat wanneer gemeenten hier wel aandacht aan schenken, ze geen rekening houden met investeringstermijnen van bedrijven.
- 5 De meningen van bedrijven over de effectiviteit van ebo's lopen de uiteen; sommigen zien het als eye-opener ('nuttig'), bij anderen leidt het tot grote weerstand ('wij wisten alles al', 'weggegooid geld'; 'leidt tot onzinnige maatregelen', etc.).
- 6 Het vorige punt geldt vooral bij kleinere bedrijven met een beperkt energiegebruik en een relatief eenvoudig bedrijfsproces.

² Afkorting voor energiebesparingsonderzoek.

³ Hierbij geldt overigens dat genoemde uitgangspunten ook niet zijn opgenomen in de InfoMil brochure Energiebesparingsonderzoeken.

- 7 Opvallend is dat partijen die regelmatig met ebo's te maken hebben, zelf standaardlijsten met maatregelen ontwikkelen. Dit geldt zowel voor branches als gemeenten/milieudiensten. Dit geeft de indruk dat in veel gevallen (met name bij kleinere bedrijven, homogene bedrijfstakken) volstaan kan worden met het concreet afvinken van 'standaard maatregelen', en dat een specifiek energiebesparingsonderzoek (met de daarbij behorende kosten) niet nodig is.

Aantal opgelegde energiebesparingsonderzoeken

Uit de interviews met de gemeenten volgt een consistent beeld t.a.v. het aantal opgelegde ebo's bij meldingsplichtige bedrijven. Dit zijn er jaarlijks ca. 1.000 (spreiding 500-2.000), op het totaal van 300.000 bedrijven. Dit betekent dat in een bestek van ca. 5 jaren, van de MKB-bedrijven met een energiegebruik boven de verbruiksgrens, ca. 5 - 10% met de verplichting tot het opstellen van een ebo wordt geconfronteerd.

Hierop bestaat een uitzondering: Koninklijke Horeca Nederland schat op basis van een tweejaarlijkse internetenquête in dat een aanzienlijk groter aantal bedrijven met een ebo wordt geconfronteerd (ca. een factor 5 - 10 hoger). De betreffende enquête is echter anoniem en reacties zijn geautomatiseerd verwerkt. Daardoor is niet te achterhalen waar deze hoge raming vandaan komt. Mogelijk geldt dat respondenten problemen met andere soorten regelgeving (terrasvergunningen, terrasverwarming, etc.) hebben verward met problemen betreffende ebo's.

Energiebesparingsonderzoeken bij bedrijven met een energieverbruik beneden de verbruiksgrenzen van de AMvB

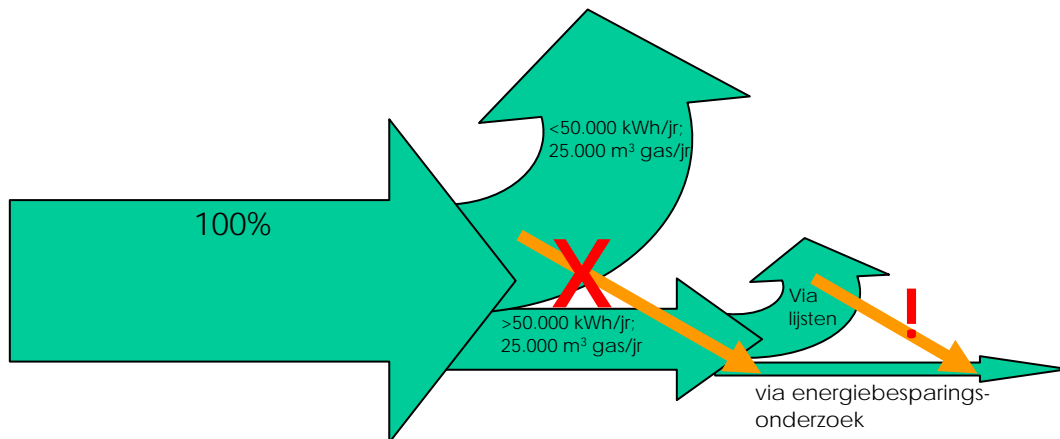
Er worden geen ebo's opgelegd aan bedrijven beneden de gebruiksgrenzen uit de AMvB. Dit blijkt uit zowel de reacties van gemeenten als die van brancheorganisaties. Ook hier geldt dat Koninklijke Horeca Nederland als enige een ander beeld heeft o.b.v. de eigen enquête, maar dat verdere onderbouwing niet gegeven kon worden⁴.

Samenvattend overzicht

In onderstaande figuur zijn de resultaten van het onderzoek kort weergegeven. Kernpunten zijn dat ca. 5 - 10% van de bedrijven met een verbruik boven de verbruiksgrens met een ebo wordt geconfronteerd, dat beneden de verbruiksgrenzen geen ebo's verplicht worden opgelegd en dat ebo's opgelegd worden terwijl met maatregel lijsten had kunnen worden volstaan.

⁴ Wel zijn er enkele bedrijven geweest die op vrijwillige basis een ebo hebben opgesteld.

Figuur 2 Beknopte weergave resultaten onderzoek

Aanbevelingen

Aanbevelingen t.a.v. huidige uitvoering

Uit het onderzoek volgen als aanbevelingen voor de nieuwe activiteiten-AMvB:

- 1 Ga voor bedrijven met een kleiner verbruik uit van eenvoudige, op maat gesneden lijsten met rendabele maatregelen per bedrijfstak of activiteit, beschikbaar op internet (afvinklijstjes).
- 2 Hierbij is een differentiatie wenselijk tussen gebouwgebonden en overige maatregelen, waarbij voor gebouwgebonden maatregelen implementatietermijnen voor maatregelen moeten sporen met investeringstermijnen.
- 3 Laat gemeenten zoveel mogelijk aansluiten bij het stimulerende spoor: eerst de carrot, dan de stick (niet alleen verplichtingen opleggen, maar beginnen met adviseren en open bespreken van mogelijke maatregelen).
- 4 Draag bij de lancering van de nieuwe activiteiten-AMvB zorg voor een actieve communicatiecampagne; gebruik de ervaringen van 'voorlopende' gemeenten.
- 5 Draag bij gemeenten zorg voor voldoende kennis: zowel over fysieke maatregelen, als over de uitvoering van de regelgeving. Een specifiek aandachtspunt is daarbij de implementatietermijn van maatregelen uit ebo's.
- 6 Bevorder voor zoveel mogelijk integratie van bouwvergunning en melding (van 8.40 AMvB); zorg dat bij nieuwbouw en renovatie beiden gelijk vanaf het begin aan tafel zitten. Ook is afstemming nodig met het energielabel voor gebouwen (EPBD).

Aanbevelingen langere termijn

Kenmerk van de huidige aanpak is een aanpak van individuele bedrijven op maatregelniveau. Het initiatief ligt daarbij bij de gemeenten. Deze aanpak loopt aan tegen beperkingen: zij appelleert niet aan de eigen verantwoordelijkheid van bedrijven, gemeenten bereiken maar een beperkt aantal bedrijven, en er is een hoge regeldruk. Langs deze weg zal - ook bij verbeteringen in de uitvoering - slechts een beperkt deel van het besparingspotentieel gerealiseerd worden.

Sommige sectoren van het MKB hebben met de overheden een Meerjarenafspraken II afgesloten. Dit biedt een handvat om de verantwoordelijkheid meer bij de bedrijven zelf te leggen. Het lijkt zaak om na te gaan of de MJA-II aanpak zich uit zou moeten strekken tot andere sectoren binnen het MKB met een aanzienlijk energiegebruik. Daarnaast lijkt het zaak de rol van de gemeenten bij de uitvoering van de MJA-II te versterken: zij kunnen vanuit het WM-instrumentarium de rol vervullen van stok achter de deur en zo een stimulans vormen voor een stevige uitvoering van het convenant.

CE Delft is van mening dat uiteindelijk het meeste resultaat te halen is via een emissiehandelssysteem, bijvoorbeeld de zogenoemde *Fossiele Emissie Rechten*. Langs die weg krijgen energiebedrijven een beperkt aantal CO₂-emissies, en daarmee een duidelijke prikkel om in de markt bij afnemers energiebesparing te realiseren.

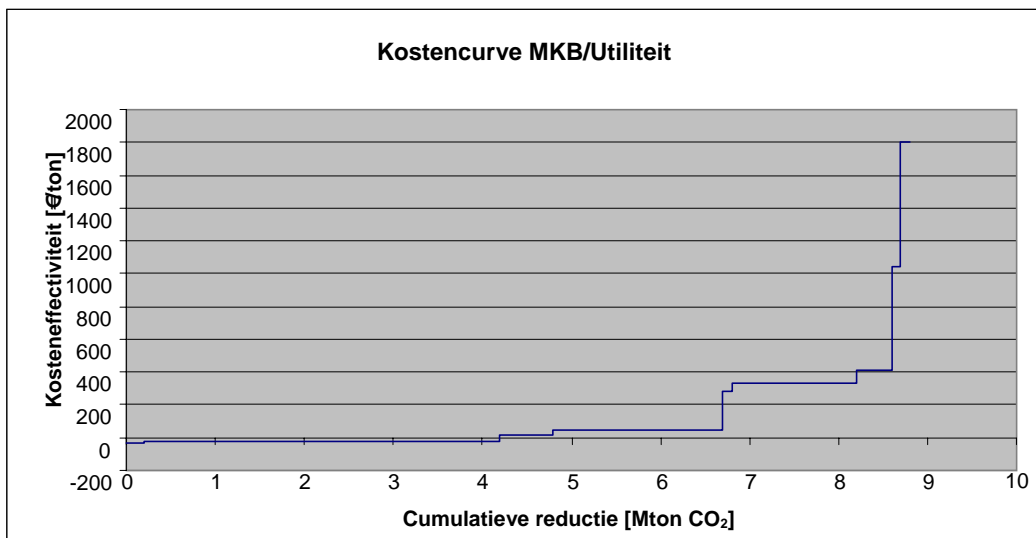
1 Inleiding

1.1 Achtergrond

1.1.1 CO₂-emissies utiliteit en MKB

De ca. 300.000 bedrijven uit de sector 'utiliteit en MKB'⁵ staan tezamen voor een aanzienlijke CO₂-emissie, ca. 23 Mton. Hiervan is 11 Mton een directe emissie als gevolg van stook van aardgas (CBS, 2007). Daarnaast is er een indirecte emissie als gevolg van het gebruik van electriciteit. Deze correspondeert met een emissie van ca. 12 Mton (Ministerie van Economische Zaken, 2007; CBS, 2007). Daarbij is er sprake van een fors rendabel besparingspotentieel. Dit wordt in het Optiedocument van ECN/MNP ingeschat op ca. 4-5 Mton, en tegen lage kosten een besparing van in totaal bijna 7 Mton (ECN/MNP, 2005). Figuur 3 brengt het potentieel aan besparingen uit het Optiedocument in kaart.

Figuur 3 Kostencurve sector MKB en utiliteit

⁵ Hieronder vallen naast kleinere bedrijven ook instellingen als scholen, ziekenhuizen en sportcentra.

1.1.2 Juridisch kader: 8.40 AMvB's

Juridisch vallen de meeste MKB-bedrijven binnen de Wet milieubeheer onder een van de zgn. 8.40 AMvB's⁶. Deze AMvB's hebben standaard een drietal voorschriften t.a.v. energiebesparing. In deze voorschriften wordt een onderscheid gemaakt tussen bedrijven boven en onder de verbruiksgrens van 50.000 kWh elektra of 25.000 m³ gas. Boven die grens:

- moet een bedrijven alle rendabele maatregelen treffen;
- kan de gemeente aan een bedrijf opleggen op een onderzoek uit te voeren naar mogelijke rendabele energiebesparende maatregelen.

1.1.3 Communicatie naar gemeenten: InfoMil

InfoMil

Als handvat voor het definiëren van rendabele maatregelen heeft InfoMil⁷ informatiebladen opgesteld. Er zijn daarbij twee soorten: informatiebladen gekoppeld aan de AMvB en specifieke informatiebladen gericht op energie. De eerste bevat naast mogelijke energiebesparingsmaatregelen ook mogelijke maatregelen voor andere aspecten uit de AMvB. De tweede zijn echt toegespitst op energie. Voor de uitvoering van energiebesparingsonderzoeken heeft InfoMil verder de Handleiding Energiebesparingsonderzoeken (InfoMil, 2003) uitgebracht. InfoMil heeft daarnaast ook via cursussen gemeenten en milieudiensten getraind in het stimuleren en reguleren van energiebesparing bij bedrijven. Tot slot is er de telefonische help-desk.

Getrapte benadering: eerst check rendabele maatregelen, dan pas ebo

In de informatiebladen en brochures geeft InfoMil aan dat het de opzet is dat gemeenten een getrapte benadering volgen. Het is de bedoeling om eerst, mede aan de hand van de informatiebladen van InfoMil, te bekijken of een bedrijf de beschikbare rendabele maatregelen heeft getroffen. Als blijkt dat dat niet zo is kan gericht een maatregel worden voorgeschreven. Als er onvoldoende informatie beschikbaar is, kan een gemeente een energiebesparingsonderzoek (afgekort ebo) opleggen (InfoMil, 1999).

⁶ Algemene Maatregel van Bestuur

⁷ InfoMil informeert overheden over de implementatie van milieubeleid. InfoMil is een initiatief van de Ministeries van VROM en Economische Zaken, in samenspraak met Interprovinciaal Overleg (IPO), Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen. InfoMil is een project van SenterNovem.

Criteria: kosten ebo's; implementatietermijn maatregelen

In de communicatie richting gemeenten (o.a. cursussen, help-desk) geeft InfoMil gemeenten verdere handreikingen voor het uitvoeren van ebo's en het traject dat daarna volgt. Twee belangrijke vuistregels zijn:

- 1 Implementatietermijn maatregelen:
kernpunt: bij het voorschrijven van maatregelen, moet rekening gehouden worden met investeringstermijnen/natuurlijke momenten (verbouwingen, etc.) van bedrijven;
- 2 Kosten energiebesparingsonderzoeken:
kernpunt: de kosten van energiebesparingsonderzoeken in redelijke verhouding moeten staan tot het jaarlijkse energiegebruik van bedrijven (vuistregel: max. 10% van kosten jaarlijks energiegebruik).

Deze criteria staan niet expliciet in de InfoMil-handleiding voor energiebesparingsonderzoeken.

1.2 Doelstelling

Vanuit het sommige sectoren van het bedrijfsleven komen er signalen dat sommige gemeenten op grond van de 8.40 AMvB's te vaak e-besparingsonderzoeken voorschrijven. De indruk bestaat dat sommige gemeenten te pas en te onpas besparingsonderzoeken opleggen. Dit leidt tot veel klachten bij bedrijven. Er zijn zelfs signalen dat ebo's worden voorgeschreven bij bedrijven met een energieverbruik beneden de grenzen uit de AMvB's.

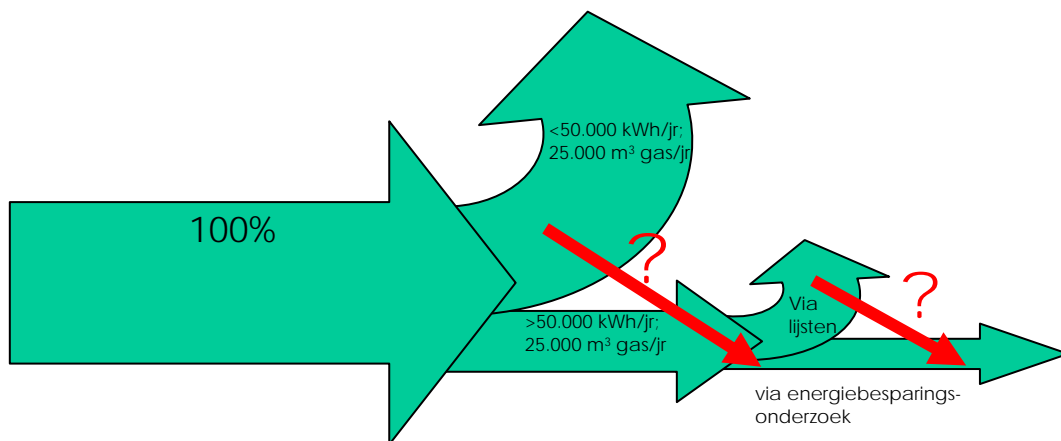
Het Ministerie van VROM is bezig met het integreren van de 8.40 AMvB's in een Activiteiten AMvB. Dit vanuit het doel regelgeving en administratieve lastenverlichting te verminderen. De resultaten van het onderhavige onderzoek kunnen mogelijk ook gebruikt worden bij het verder vormgeven van deze AMvB.

Dit project heeft tot doel om in beeld te brengen:

- welke werkwijze gemeenten volgen bij het reguleren van energiebesparing bij AMvB-bedrijven, in het bijzonder bij het opleggen van energiebesparingsonderzoeken;
- hoeveel energiebesparingsonderzoeken jaarlijks worden opgelegd;
- in hoeverre energiebesparingsonderzoeken worden opgelegd in situaties waarin dit niet nodig is (toetsing aan maatregellijsten zou volstaan);
- hoeveel energiebesparingsonderzoeken worden opgelegd beneden de gebruiksgrenzen van de AMvB's;
- in hoeverre de gevolgde aanpak bij bedrijfstakken en bedrijven tot problemen leidt, en waaruit die problemen bestaan;
- adviezen en suggesties voor verbetering van de aanpak.

Dit kan geïllustreerd worden met Figuur 4.

Figuur 4 Stroomschema regulering energiebesparing bij AMvB bedrijven

2 Werkwijze

2.1 Opzet onderzoek

Centraal in het onderzoek stonden de interviews bij gemeenten/milieudiensten, branches, adviseurs en individuele bedrijven. In totaal zijn 25 gemeenten/ milieudiensten geïnterviewd, 8 branches, 2 'adviseurs' en 30 individuele bedrijven.

Deze aanpak is bewust gekozen, omdat langs de lijn van interviews waarschijnlijk het meest gericht de benodigde informatie boven tafel gehaald kan worden. In het voortraject is als alternatief overwogen om een steekproefenquête uit te voeren onder bedrijven en gemeenten. Nadeel van deze optie zou zijn geweest dat van alle benaderde bedrijven waarschijnlijk slechts een zeer beperkt deel gereageerd zou hebben (slechts een beperkt deel van de bedrijven heeft met de thematiek te maken, en de meeste van deze individuele bedrijven hebben geen directe relatie met de opdrachtgever van de enquête, het Ministerie van VROM). Daardoor was er een grote kans op een geringe respons, waarbij vervolgens ook twijfels ontstaan aan de representativiteit.

Voor de benaderde bedrijven en gemeenten/milieudiensten is zoveel mogelijk gestreefd naar een representatieve selectie. Zo is gezocht naar spreiding klein/groot, randstad/regio en tussen verschillende bedrijfstakken. T.a.v. de brancheorganisaties geldt dat juist die branches zijn benaderd die bedrijven vertegenwoordigen waar (mogelijk) veel ebo's opgelegd worden en zich daarmee problemen voor kunnen doen.

De meeste interviews zijn telefonisch uitgevoerd. Daarnaast is bij drie branches /belangenorganisaties (FOCWA, Koninklijke Horeca Nederland, MKB-Nederland), twee adviseurs (Energiecentrum MKB en InfoMil) en een milieudienst (Milieudienst West-Holland) het interview uitgevoerd via een gesprek op locatie. Tabel 1 geeft een overzicht van de geïnterviewde organisaties in de verschillende doelgroepen (in bijlage A staat het overzicht met de geïnterviewde personen).

Tabel 1 Overzicht van de geïnterviewde organisaties

Branche organisatie	Gemeenten / milieudiensten	Individuele bedrijven	Adviseurs
FOCWA	Milieudienst Rijnmond	Care-schadeservice	InfoMil
Koninklijke Horeca Nederland	Milieudienst Amsterdam	ENCI	Energiecentrum MKB
MITEX	Milieudienst West-Holland	ABN/AMRO	
MKB Nederland	Milieudienst IJmond	Restaurant de Nonnerie	
Koninklijke Metaalunie	Milieudienst Den Helder	Broekman Men's Fashion	
RECRON	Milieudienst Kop Noord - Holland	ING A'dam	
BOVAG	Gemeente Utrecht	Distributie centrum Schuitema	
FME-CWM	Gemeente Den Bosch	Medisch Spectrum Twente	
	Gemeente Groenlo	Metaal 2000	
	Gemeente Alphen aan de Rijn	Congrescentrum Regardz	
	Gemeente Aa en Hunze	SchadeNet Rijnders	
	Gemeenten Gewest Eemland	Brandweerkazerne Amersfoort	
	Gemeente Nieuwegein	CAMPINA	
	Gemeente Bolsward	Albert Hein, Zaandam	
	Gemeente Eersel	Unilever	
	Gemeente Haaksbergen	Imabo	
	Gemeente Emmen	Pizzeria Restaurant La Stalla	
	Gemeente Enschede	VHS	
	Gemeente Veere	Erbi	
	Gemeente Weert	A. van der Wereld	
	Gemeente Delft	Galvano	
	Gemeente Leeuwarden	Ype Kramer	
	Gemeente Texel	Friesland Vlees BV	
	Gemeente Maastricht	Zandleven Groep Holland	
	Gemeente Valkenburg	Initial Hokatex	
		Eden Hotels	
		Van der Valk	
		Tennisvereniging Dekker Tennis Warmond	
		Bonte Technology	
		Rijksuniversiteit Leiden	

2.2 Uitvoering interviews

2.2.1 Vragenlijsten

De interviews zijn uitgevoerd aan de hand van een vooraf opgestelde vragenlijst, specifiek per doelgroep (zie bijlagen B, C, en D).

2.2.2 Gespreksverslagen/terugkoppeling

Van alle uitgevoerde interviews is een verslag opgemaakt. Deze verslagen zijn allen teruggekoppeld met de geïnterviewde voor een juiste weergave van het interview en eventuele aanvullingen of checks op feitelijkheden. Bij sommige individuele bedrijven bleef het interview zeer kort (geen probleem met ebo's, geen tijd om verdere medewerking te verlenen), en zijn alleen de conclusies via een mail terug gekoppeld. Hierop kwam in de meeste gevallen een positieve

reactie, met enkele aanvullingen en/of aanpassingen in de tekst. De resultaten zoals beschreven in hoofdstuk 4 zijn hierop gebaseerd.

2.2.3 Medewerking aan interviews

Met gemeenten en milieudiensten lukte het goed om interviews te plannen. Alle geselecteerde gemeenten/milieudiensten waren bereid mee te werken aan het onderzoek. In de meeste gevallen is gesproken met de coördinator of beleidsmedewerker handhaving, in enkele gevallen ook met de vergunningverlener.

Ook bij de branches/belangenorganisaties was er een grote bereidheid om aan de interviews mee te werken. Alleen VNO/NCW vond een gesprek niet zinvol. VNO/NCW gaf aan dat de kennis betreffende het opleggen van ebo's ligt bij de aangesloten brancheorganisaties, en dat het geen toegevoegde waarde had ook de overkoepelende belangenorganisatie te spreken.

Het bleek in het project in diverse gevallen moeilijk om de contactpersoon voor individuele bedrijven te spreken te krijgen. Zoals eerder aangegeven was de aanpak om branches en gemeenten/milieudiensten te vragen om namen van bedrijven; zowel bedrijven waar zich problemen voordoen, als bedrijven waar er geen problemen zijn. Gemeenten bleken echter vaak terughoudend in het geven van namen. En branches hadden niet in alle gevallen namen van bedrijven waar zich knelpunten voordeden. Vervolgens waren bedrijven die werden gebeld niet altijd bereid om medewerking te verlenen. In diverse gevallen gaven bedrijven aan dat er geen sprake was van een probleem en dat men hier verder weinig tijd aan wilde spenderen. In die gevallen zijn de interviews kort gebleven. Aan de andere kant waren er diverse bedrijven die zeer bereidwillig waren om hun medewerking te verlenen.

3 Resultaten interviews

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van de interviews met de branches, gemeenten en milieudiensten en de bedrijven. Per doelgroep geven we met name de feitelijke informatie overzichtelijk weer. De informatie van de doelgroepen voor suggesties in de verbeteringen van de aanpak en andere nuttige informatie is verwerkt in de analyse, discussie en aanbevelingen in hoofdstukken 4 en 5.

3.1 Branches/belangenorganisaties

Er zijn totaal 8 branches/belangenorganisaties geïnterviewd. De interviews bij FOCWA, Koninklijke Horeca Nederland en MKB Nederland zijn op locatie gedaan, de rest telefonisch. De interviews zijn aan de hand van een vragenlijst (zie bijlage B) afgenomen en namen op locatie gemiddeld anderhalf uur in beslag en telefonisch een half uur. De geïnterviewde personen hebben allen het onderwerp energie in hun portefeuille, de functies waren zeer divers.

3.1.1 Feitelijke informatie en ebo's

Tabel 2 Typering branches / belangorganisaties en aantallen (klachten) ebo's

Branche / belangorganisatie	#Leden	Soort bedrijven	# (Klachten) ebo's
FOCWA	2.150	3 secties: - Carrosseriebouw (247 leden, inclusief de Aanhangwagenbouw-bedrijven), - Schadeherstel (1.362 leden) en - Aanverwante Bedrijven (750 leden)	+/- 30 tot 40 klachten per jaar. <i>Ebo's onder de grenzen?</i> Komt niet voor.
Koninklijke Horeca Nederland	21.000	Merendeel MKB	Veelvuldig ebo's opgelegd. Uit beleidsmonitor (2004): - 10% bij ondernemers (verbruik boven de grens) en - 5% bij ondernemers (verbruik onder de grenzen). Dit betekent: $(0,4 \cdot 0,5 \cdot 0,1 \cdot 21.000) + (0,6 \cdot 0,5 \cdot 0,05 \cdot 21.000) = 420 + 315 = \text{ca. } 735 \text{ ebo's per jaar.}$ (Excl. horeca bedrijven die niet zijn aangesloten).
MITEX	4.500	Detailhandel: Mode-, schoenen- en sportbranche	Weinig tot geen vragen en klachten.
MKB Nederland	186.000	MKB bedrijven: - Zakelijke/Overige Diensten - Detail/Groothandel - Industrie - Zorg - Bouw - Transport - Horeca - Overige sectoren	Onbekend; individuele bedrijven uiten klachten niet bij MKB-NL maar bij hun branches.
Koninklijke Metaalunie	12.000	Grotendeels MKB bedrijven. Per 1-1-2008 gaat de hele sector onder het activiteitenbesluit vallen.	10% van de bedrijven krijgt te maken met een ebo. <i>Ebo's onder de grenzen?</i> Niet bekend
RECRON	1.800	Bedrijven voor verblijf-recreatie (kampeer en bungalow bedrijven) en dag-recreatie (sauna, zwembaden en attractieparken)	Geen klachten bekend.
BOVAG		9.000 AMvB bedrijven	Alleen sporadisch vragen n.a.v. acties gemeenten (max. 10/jaar).
FME-CWM	2.750	80% < 100 werknemers 50% < 50 werknemers	Weinig problemen met gemeenten, hooguit enkele 'klachten' per jaar.

3.1.2 Resultaten vragen over huidige regelgeving ebo's

Tabel 3 Resultaten vraag 1 (vragenlijst branches/belangenorganisaties)

Wat vindt u van de voorschriften t.a.v. energiebesparing in de bestaande AMvB's?	
- Kritisch. Weinig toegevoegde waarde. - Leveren veel problemen op. - Sluit niet aan bij de belevingswereld van ondernemers. Een 'moetje'. - Voorstander van lastenverlichting en daarmee onder andere voorstander van het optrekken van de ondergrens m.b.t. het op kunnen leggen van ebo's. Visie: dwing een ondernemer niet (i.e. alleen laatste redmiddel bij wangedrag, of bij gevaarlijke situaties), maar overtuig hem van het nut. Het succes is afhankelijk van de wijze waarop het wordt gebracht. De ervaring is dat het Energiecentrum MKB een belangrijke rol vervult in zowel inbreng van kennis als in het geven van vertrouwen aan een ondernemer over nut en rentabiliteit van energiebesparende maatregelen. - Die zijn over het algemeen nauwelijks bij de leden bekend. Hetgeen nadrukkelijk NIET betekent dat er niks gebeurt op dat vlak.	

Tabel 4 Resultaten vraag 2 (vragenlijst branches/belangenorganisaties)

Leveren de voorschriften t.a.v. energiebesparing een bijdrage aan het realiseren van energiebesparing?	
5 Branches/belangenorganisaties	Nauwelijks
1 Branche/belangenorganisatie	Ja, dat is het geval. Maar: dat kan veel effectiever
2 Branches/belangenorganisaties	Nee; dat er toch energie bespaard wordt heeft andere motieven dan die vanuit de vergunning.

Tabel 5 Resultaten vraag 3 en 4 (vragenlijst branches/belangenorganisaties)

Wat is uw indruk van de manier waarop gemeenten/ milieudiensten met deze voorschriften uit de AMvB's omgaan? En is deze effectief?	
1 Branche/belangenorganisatie	Niet goed. Weinig kennis over bedrijven, mogelijke maatregelen. Veelal formele benadering. Nauwelijks effectief.
3 Branches/belangenorganisaties	Grote diversiteit / verschillen tussen gemeenten en ambtenaren. Verschil tussen grote gemeenten en kleine gemeenten. Niet effectief.
1 Branche/belangenorganisatie	Niet een scherp beeld. Indruk is dat de meesten er niet erg actief mee omgaan. Effectief ja en nee
3 Branches/belangenorganisaties	Dat is moeilijk om generieke uitspraken over te doen, verschilt erg van geval tot geval, en van mens tot mens in het bevoegd gezag. Effectief ?

Tabel 6 Resultaten vraag 5 en 6 (vragenlijst branches/belangenorganisaties)

Volgorde standaard aanpak gemeenten/ milieudiensten en diversiteit?	
1 Branche/belangenorganisatie	Ja, ze hanteren in het algemeen de goede volgorde. Maar: ze gaan vaak te snel door de stappen heen, en komen dan te snel in het proces bij het instrument van het energiebesparingsonderzoek uit.
3 Branches/belangenorganisaties	Onduidelijk / Geen beeld van.
4 Branches/belangenorganisaties	Nee. Meeste gemeenten volgen de standaard-aanpak: 'bedrijven zijn allemaal gelijk'.
Algemeen: grote diversiteit. Dit is ongewenst. Vooral rondom A'dam veel milieudiensten die hier scherp op handhaven.	

3.1.3 Resultaten rol gemeente over ebo's algemeen

Tabel 7 Resultaten vraag 9 en 10 (vragenlijst branches / belangenorganisaties)

Wat ziet u als toegevoegde waarde van de mogelijkheid dat gemeenten/milieudiensten ebo's kunnen leggen?
- Beperkt. Meeste ebo's leveren weinig op. En vervolgens doen gemeenten er ook weinig mee.- Wellicht bij homogene bedrijfstakken? Processen en mogelijke maatregelen zijn onderling goed vergelijkbaar. Dus vooraf kan als snel duidelijk zijn wat mogelijk is en wat niet.- Geen.- Bij heterogene bedrijfstakken/ complexe bedrijven kan het wellicht wel zinvol zijn.
Wat zijn de ervaringen van uw leden met het opleggen van energiebesparingsonderzoeken door gemeenten/milieudiensten?
- Kosten: doorgaans ordegrrootte € 1.500,00 tot € 2.000,00. Overigens hoeft bedrijf geen extern bureau in te huren, het kan het ook zelf doen.- Negatief.- Dat kan relevant zijn voor behalen van energiebesparing, ook bijvoorbeeld voor ondernemers die geen tijd hebben om zich er in te verdiepen maar waar wel besparingsmogelijkheden zijn. Echter: die kan ook gratis terecht bij het Energiecentrum.- Indien een bedrijf verplicht wordt tot een ebo, dan is men in de regel niet enthousiast, men ervaart het in de regel als 'verplicht nummer' dat nodig is voor de vergunning, in plaats van dat de ondernemer enthousiast wordt gemaakt. De verwachting is wel dat stijgende energieprijzen leiden tot meer aandacht voor het onderwerp bij de bedrijven omdat energie een significanter deel van de kosten gaat uitmaken. Daarnaast speelt ook de informatiestroom van o.a. het energiecentrum over het onderwerp om het meer bekendheid te geven, en ondernemers te enthousiasmeren.

3.2 Gemeenten/milieudiensten

Er zijn totaal 25 gemeenten/milieudiensten geïnterviewd. Het interview bij de Milieudienst West-Holland is op locatie gedaan, de rest telefonisch. De interviews zijn aan de hand van een vragenlijst (zie bijlage C) afgenomen en namen gemiddeld ruim een half uur tot driekwartier in beslag. Drie van de 25 geïnterviewde personen waren werkzaam bij de afdeling vergunningverlening en de rest was werkzaam bij de afdeling handhaving binnen de gemeente of milieudienst.

3.2.1 Feitelijke informatie en aantallen ebo's

Tabel 8 Typering gemeenten/milieudiensten en aantallen ebo's

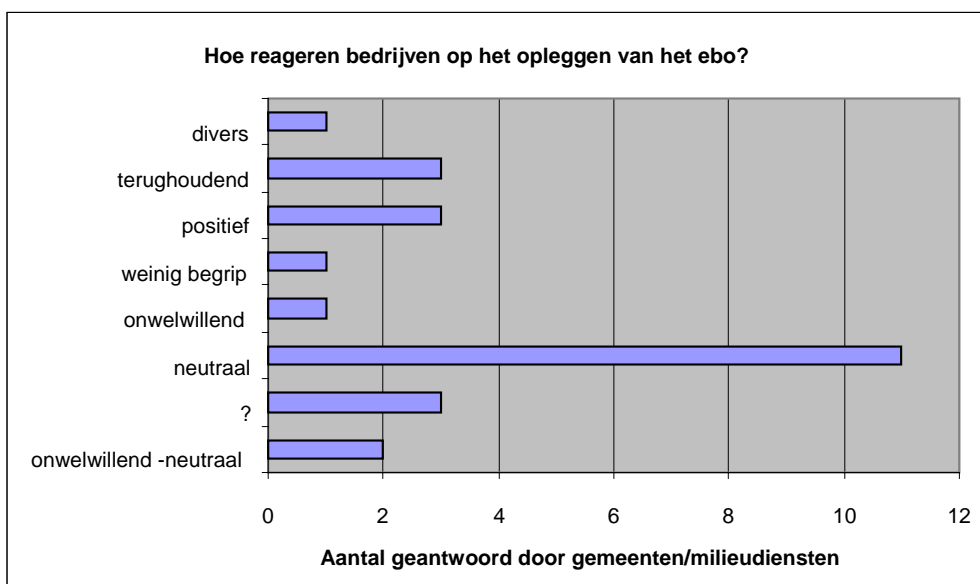
Gemeente G=Groot M=Middelgroot K=Klein	Bedrijven Totaal	Bedrijven AMvB	AMvB bedr. > criteria	Meldingen/ jaar	Ebo's Totaal/jaar	Ebo's AMvB/jaar
G	20.000	12.000	2.000	200	40	15
G	16.000	15.000	?	150	50	40
G	7.000	6.000	?	100	30	20
G	6.000	5.000	?	250	50	25
G	6.000	2.500	300	50	70	30
% Aantal ebo's AMvB binnen grote gemeenten						0,23%
M	1.100	850	40	50	3	1
M	2.900	1.500	1.000	150	25	0
M	2.750	2.500	500	100	40	30
M	1.200	249	10	58	3	3
M	1.400	500	250	72	25	0
M	1.250	1.000	250	100	25	8
M	1.500	750	200	50	3	1
M	7.500	1.500	100	75	3	1
M	3.000	2.000	600	150	3	0
M	2.100	1.400	?	70	15	?
M	1.450	1.200	50	60	5	1
M	3.000	2.300	30	200	1	1
M	2.500	1.900	400	150	30	8
% Aantal ebo's AMvB binnen middelgrote gemeenten						0,32%
K	900	500	30	40	10	5
K	325	280	10	30	3	1
K	700	200	130	15	10	0
K	1.100	719	60	46	3	1
K	1.100	900	12	80	3	1
K	1.300	900	10	50	1	0
K	630	468	50	25	2	1
% Aantal ebo's AMvB binnen kleine gemeenten						0,26%

3.2.2 Uitvoering ebo door gemeenten/milieudiensten

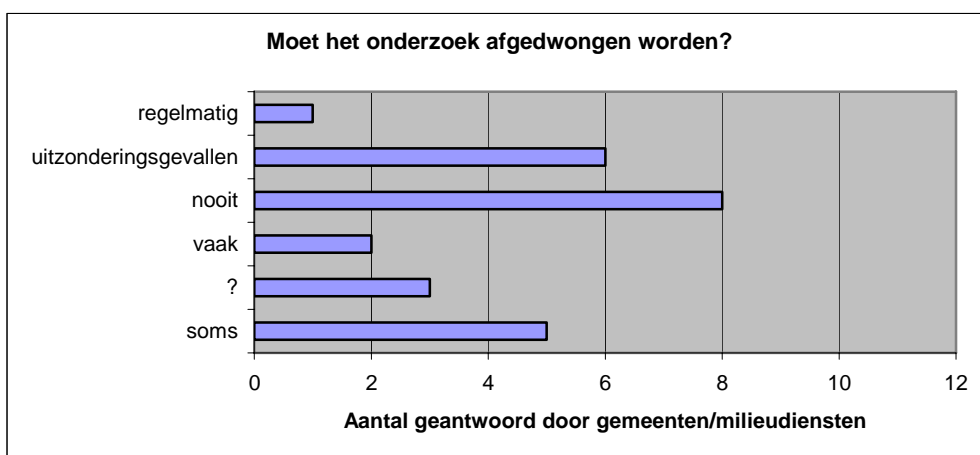
Tabel 9 Resultaten vraag 13 (vragenlijst gemeenten/milieudiensten)

Zijn er in de afgelopen jaren ook besparingsonderzoeken voorgeschreven bij bedrijven beneden de criteria (d.i.: 25.000 m³ gas/jr of 50.000 kWh/jr)?	
Ja	0% van de respondenten hebben dit antwoord gegeven
Nee	100% *) van de respondenten hebben dit antwoord gegeven
*) – Wel voor bijvoorbeeld industrieterreinen waarbij gratis een scan kon worden uitgevoerd. – In afgelopen jaren is wel i.h.k.v. TELI-project gratis advies gegeven aan kleine MKB-bedrijven. Dit had echter een vrijwillig en vrijblijvend karakter. – Sommige bedrijven doen het ook vrijwillig. – Divers; negatieve bedrijven stappen eerst naar de branche om navraag te doen. – Ja, in beperkt aantal gevallen. Maar dat is in alle gevallen in overleg met de ondernemer gegaan, en alleen gebeurt daar waar de ondernemer het zelf wilde.	

Figuur 5 Resultaten vraag 14 (vragenlijst gemeenten/milieudiensten)

Figuur 6 Resultaten vraag 15 (vragenlijst gemeenten/milieudiensten)

Tabel 10 Resultaten vragen over ebo uitvoering (vraag 6,7,8 en 9 vragenlijst gemeenten / milieudiensten)

Welke werkwijze past gemeente toe bij bevorderen e-besparing bij AMvB bedrijven?	
De antwoorden op deze vraag zijn zeer uitvoerig en daarom hier niet weergegeven, maar wel verwerkt in de analyse, de discussie en aanbevelingen.	
Is deze werkwijze in beleid vastgelegd?	
Ja	15 Gemeenten/milieudiensten
Nee	10 Gemeenten/milieudiensten
In hoeverre worden informatiebladen met standaardmaatregelen toegepast?	
19 Gemeenten/milieudiensten	Worden toegepast aangevuld met eigen checklists
3 Gemeenten/milieudiensten	Weinig toegepast
3 Gemeenten/milieudiensten	Niet toegepast
Bent u bekend met de handleiding van VNG (Handleiding WM en de veruimde reikwijdte) en Infomil (Handleiding wegen naar preventie bij bedrijven, Handleiding energiebesparingsonderzoeken)?	
100%	Ja; alle geïnterviewde respondenten van de gemeenten/milieudiensten waren hiermee bekend.

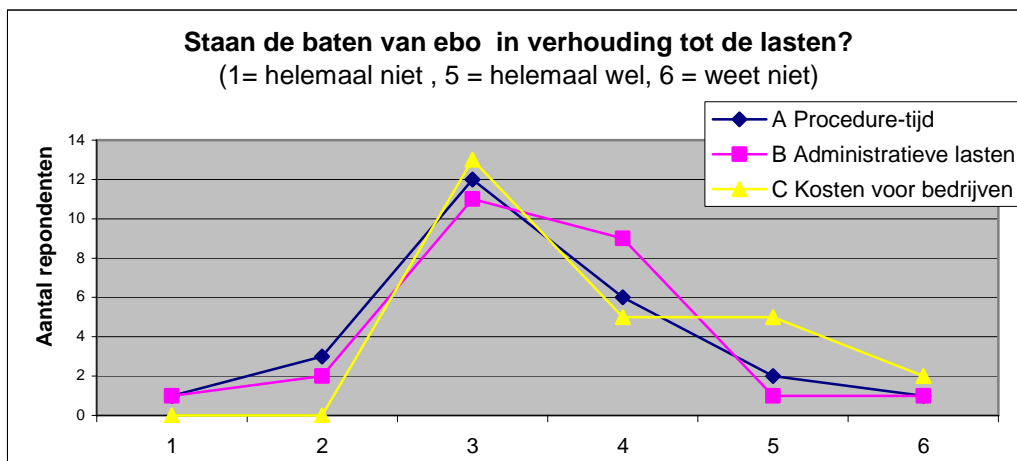
3.2.3 Mening gemeenten / milieudiensten ebo

De resultaten van vragen over hoe de gemeenten aankijken tegen het voorschrijven van een ebo (vraag 16, vragenlijst gemeenten / milieudiensten) en of ze het een effectieve methode vinden (vraag 17, vragenlijst gemeenten / milieudiensten) wordt hieronder beknopt weergegeven. Alle nuanceringen en extra informatie is verwerkt in de analyse.

Tabel 11 Resultaten vraag 16 en 17 vragenlijst gemeenten / milieudiensten

Hoe kijkt u aan tegen het voorschrijven van energiebesparingsonderzoeken?	
3 Gemeenten/milieudiensten	Terughoudend, Kritisch
10 Gemeenten/milieudiensten	Zinvol, Goed, Positief
3 Gemeenten/milieudiensten	Nut en Noodzaak
1 Gemeente/milieudienst	Verantwoordelijkheid bij bedrijven
6 Gemeenten/milieudiensten	Goede manier om besparingspotentieel tegen het licht te houden
Acht u dit een effectieve methode om bij bedrijven te komen tot energiebesparing?	
4 Gemeenten / milieudiensten	Niet altijd; mentaliteitsverandering is ook belangrijk
21 Gemeenten / milieudiensten	Ja; geeft de bedrijven inzicht (kosten, tvt, goede argumentatie, etc.) en bewustwording (in gesprek met bedrijf)

Figuur 7 Resultaat vraag 24 vragenlijst gemeenten/milieudiensten

Tabel 12 Resultaten informatie over ebo vraag 18 t/m 22 (vragenlijst gemeenten/milieudiensten)

Info via standaard bladen boven tafel?	Kosten ebo		Kosten ebo t.o.v. jaar e-gebruik		Termijn voor maatregel uit ebo	Maatregel wordt getroffen?		Doorlooptijd aankondiging t/m vaststelling ebo			
	#		#			#		#			
Ja	3	< € 1.500,00	6	Verschil tussen MKB en groot bedrijf	10	2-3 maanden	5	Soms, niet altijd	3	< 3 maanden	8
Niet	3	€ 1.500,00 - € 2.000,00	3	Redelijk, als energiegebruik hoog is, is er ook vaak potentieel.	7	+/- 6 maanden	4	Ja, meestal wel	2 2	3- 6 maanden	1 1
Zinvol instrument, gebruik als basis voor de eigen checklist	1	€ 2.000,00	5	De kosten zijn laag.	3	Verschillend; +/- 1 jaar	4			1- 1,5 jaar	3
Soms wel	4	€ 2.000,00 - € 4.000,00	5	Geen idee	5	Onderhandlingsproces. Het hangt af van de maatregel en natuurlijk moment	1 0			?	3
Het is een middel om het af te dwingen	2	Geen idee	5			Binnen 5 jaar. Gemiddeld: uitvoering binnen 1 tot 3 jaar.	2				
Vaak wel, sprake van standaard bedrijven met standaard maatregelen. Het blijft maatwerk.	1 2	Dat varieert enorm, van € 2.000,00 tot € 20.000,00.	1								

3.3 Bedrijven

Er zijn 38 bedrijven benaderd voor een interview. Op basis daarvan zijn de bedrijven die aan het onderzoek hebben meegedaan ingedeeld. Totaal zijn er 30 bedrijven geïnterviewd. 15 bedrijven zijn uitgebreid geïnterviewd aan de hand van de vragenlijst (zie bijlage D), bij 15 bedrijven bleef het beperkt tot een kort interview. In 11 van de 15 gevallen was de reden hiervoor dat er geen sprake was van een probleem en dat men hier verder weinig tijd aan wilde spenderen.

3.3.1 Feitelijke informatie en ebo

Tabel 13 Typering bedrijven (uitgebreid interview (totaal 14 bedrijven))

E-gebruik				Jaarlijkse kosten energie		Werknemers		Ebo uitgevoerd?		Mening ebo	
	Gas		Elektra	4	geen idee	2	< 10	10	Ja	9	Pos
8	25-75.000 m ³ /jr	6	50-200.000 kWh/jr	2	< € 50.000,00	4	10-50	5	Nee	4	Neg
7	> 75.000 m ³ /jr	9	> 200.000 kWh/jr	4	€ 50-150.000,00	4	20-250			2	Neutraal
				2	€ 250.000,00	5	>250				
				3	Vertrouwelijk						

Tabel 14 Resultaten vraag over besparingspotentieel

Heeft u de indruk dat er in uw bedrijfstak besparingen in energiegebruik zijn te realiseren?	
Ja	90%*) van de respondenten heeft dit antwoord gegeven
Nee	10% van de respondenten heeft dit antwoord gegeven
En in uw bedrijf?	
Vergelijkbare antwoorden.	
*) Isolatie, verlichting, installatie (stookketel), aanwezigheidsdetectie, insteltijden app., gedrag (deuren sluiten etc.), airco, warmteterugwinning, koeling, WKK installaties, infra rood drogers.	

3.3.2 Resultaten uitvoering ebo

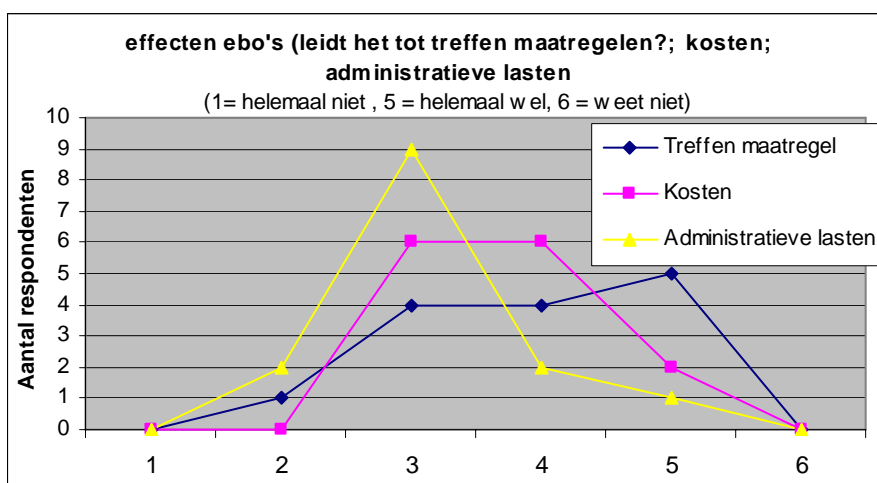
Tabel 15 Resultaten vragen over de ebo uitvoering

Staan er, bij uw weten, in de AMvB eisen t.a.v. energiegebruik/treffen van energie besparende maatregelen?	
Ja	10 bedrijven
Nee	2 bedrijven
Weet niet	3 bedrijven
Was u op de hoogte van de informatiebladen van Infomil met standaard maatregelen?	
Ja	7 bedrijven (opm. niets meegedaan, slecht leesbaar)
Nee, niet bekend	8 bedrijven
Heeft de gemeente getoetst of deze maatregelen waren getroffen?	
Ja	8 bedrijven (opm. niet consequent in alle gemeenten)
Nee	4 bedrijven
Weet niet	2 bedrijven
Heeft de gemeente/milieudienst u opgelegd om bepaalde standaardmaatregelen te treffen?	
Ja	6 bedrijven
Nee	3 bedrijven
Anders	6 bedrijven (opm. dit geldt m.n. bij bedrijven die ook bij de MJA zijn aangesloten)
In hoeverre heeft u de indruk dat de gemeente/ milieudienst in lijn met de wet werkt (d.w.z. geen eigen invulling geeft aan landelijke regelgeving/afspraken?)	
Hierop is zeer divers geantwoord, maar het merendeel denkt dat wel de gemeente in lijn met de wet werkt.	

Tabel 16 Resultaten informatie over ebo vraag 14 t/m 20 vragenlijst individuele bedrijven

Kosten ebo		Kosten ebo t.o.v. jaarlijks e-gebruik		Termijn vraag uitvoering ebo en realisatie		Termijn maatregel treffen		Verhouding afschrijvingstermijn /natuurlijk vervangingsmoment	
	#		#		#		#		#
< € 1.000,00	1	Acceptabel	7	<1 maand	0	Eigen initiatief	6	< 3 maanden	0
€ 1.000,00 - € 2.500,00	6	Hoog	3	2-5 maanden	0	NVT	3	3- 6 maanden	2
€ 2.500,00 -€ 5.000,00	3	Geen idee	3	Maanden - 1 jaar	3	In overleg	4	Tvt 5 jaar	3
> € 5.000,00	3	NVT	2	1 jaar	2	Binnen 5 jaar	2	?	5
Gratis	2							Bij verbouwing	4

Figuur 8 Resultaten mening ebo uitvoering over treffen maatregelen, kosten en administratieve lasten

3.3.3 Klachten ebo's

Er zijn in onderhavig onderzoek vier bedrijven geïnterviewd met uitgesproken klachten over de uitvoering van het ebo. Deze zijn opgenomen in bijlage E. De grootste klachten zijn:

- het ebo heeft te weinig toegevoegde waarde: maatregelen waren al bekend, ebo levert geen nieuwe inzichten op;
- kosten (zeker bij kleine bedrijven, noot: gemiddeld inkomen in horeca is € 25.000,00; ebo is dan forse aanslag op jaarinkomen);
- in het ebo staan maatregelen die niet haalbaar zijn, c.q. houdt geen rekening met specifieke belangen bedrijf (vb. verlichting boven spuitcabine);
- gemeenten doen niets met het ebo;
- of juist: gemeente legt op dat maatregelen te snel moeten worden doorgevoerd, zonder rekening te houden met investeringstermijnen en natuurlijke vervangingsmomenten;
- problemen met huur van panden (bedrijf moet van gemeente maatregelen treffen aan gebouw, terwijl het daarvan niet de eigenaar is);
- de communicatie met de gemeente (c.q. het gebrek daaraan).

Daarnaast hebben de andere geïnterviewden bedrijven ook suggesties voor aanpassingen en verbeteringen t.a.v. het ebo gegeven. Dezen zijn verwerkt in de navolgende hoofdstukken.

4 Analyse en discussie

4.1 Uitvoering regelgeving e-besparing bij AMvB-bedrijven

4.1.1 Aanzienlijke verschillen tussen gemeenten

Branches en bedrijven benadrukken sterk dat er grote verschillen zijn tussen gemeenten, en binnen gemeenten tussen de behandelend ambtenaren. De interviews met de gemeenten/milieudiensten bevestigen het beeld, zij het wat minder scherp. Verschillen in benadering komen naar voren in verschillende aspecten:

– *Prioriteit thema*

Sommige gemeenten geven bij AMvB-bedrijven een lage prioriteit aan het reguleren van e-besparing. Bij anderen is het duidelijk een speerpunt. Over het geheel genomen hebben de meeste gemeenten wel een inzet op het punt, maar is het niet de topprioriteit (die ligt eerder bij veiligheid en hinderaspecten (geluid, stank)).

– *Benadering van bedrijven*

‘Getrapte benadering: eerst bespreken van maatregelen, dan pas energiebesparingsonderzoek’

Wanneer gemeenten actief zijn met het reguleren van energiebesparing bij de AMvB-bedrijven, blijkt er sprake van duidelijke verschillen in de aanpak. Bij sommige gemeenten is er sprake van een duidelijk communicatietraject met het bedrijf waarin samen gekeken wordt of rendabele maatregelen getroffen zijn en welke plannen de bedrijven hebben. Bij anderen lijkt er sprake van een meer ‘rigide’ handelwijze. Kenmerk daarvan is dat, als men in de uitvoering van de AMvB’s bij bedrijven het punt energie aan de orde stelt, en het energiegebruik van een bedrijf blijkt boven de verbruiksgrens te liggen, al snel over gaat tot het formeel opleggen van een energiebesparingsonderzoek. Het algemene beeld is dat dat laatste bij nogal wat gemeenten het geval is. De indruk bestaat dat ambtenaren het vaak een moeilijk onderwerp vinden (zowel qua mogelijke maatregelen als regelgeving (normering veel minder eenduidig dan bijv. bij bodembescherming)), en daardoor een zekere verkramptheid vertonen, en als ze er mee aan de slag gaan een nogal formele benadering volgen.

– *Bredere integratie ‘energie’ in uitvoeringspraktijk*

Sommige gemeenten hebben de prioriteit voor het aspect ‘energie’ breder vertaald naar aanpalende zaken in de uitvoering van vergunningverlening en handhaving, zoals de indeling van bedrijven (en daarmee de bezoekfrequentie), beschikbaarheid van hulpmiddelen en samenwerking met andere afdelingen binnen de gemeente (Tabel 17).

Tabel 17 Specifieke aandachtspunten bij 'actieve' gemeenten

	'Actieve' gemeente
Opleiding medewerkers	Gerichte training op energiebesparing.
Bedrijfsindeling	Indeling bedrijven ook op basis van criteria voor energiegebruik (zoals m ² kantooroppervlak).
Hulpmiddelen	Eigen checklists met maatregelen waaraan getoetst kan worden.
Werkwijze	Eigen handleiding/ werkinstructie voor.
Bouwvergunning	Afspraken met ambtenaren Bouw- en woningtoezicht voor geïntegreerde behandeling bouwvergunning/WM-melding.

Het lijkt evident dat met zo'n geïntegreerde benadering meer resultaat wordt geboekt dan wanneer e-besparing min of meer ad-hoc meegenomen wordt.

In onderzoek is niet nagegaan wat effect is van aanpak gemeenten van e-besparing bij AMvB-bedrijven. De onderzoekers schatten in dat de totale gerealiseerde energiebesparing beperkt is ten opzichte van het eerder genoemde potentieel van 4 -7 Mton. Argumenten hiervoor zijn:

- bij uitvoering van de regelgeving is een aantal partijen betrokken (ca. 400 gemeenten, deels via milieudiensten, en 300.000 bedrijven);
- grote differentiatie tussen gemeenten; slechts beperkt aantal heeft systematische benadering van e-besparing bij AMvB-bedrijven;
- overall wordt slechts beperkt deel van de bedrijven actief benaderd;
- veel gemeenten vinden het een lastig onderwerp en volgen een wat krampachtige aanpak - die bij bedrijven weerstand oproept;
- in de uitvoering ligt de bewijslast bij de gemeenten en spelen de discussies op maatregelniveau.

Een belangrijke stap richting substantiële besparingen lijkt te liggen bij de sector supermarkten, na de gerechtelijke uitspraak over het afdekken van koel- en vriesmeubelen. Als alle gemeenten de aanpak van de gemeente Amsterdam en de milieudienst IJmond volgen, lijkt een besparing van ca. 270 kton CO₂ haalbaar.

4.2 Aantal opgelegde energiebesparingsonderzoeken

4.2.1 Feitelijke aantallen opgelegde ebo's

Extrapolatie van de gegevens van de geïnterviewde gemeenten leidt tot een eenduidig beeld: Jaarlijks worden ca. 1.000 ebo's opgelegd bij meldingsplichtige bedrijven.

Bij deze raming geldt dat deze voor ca. driekwart van de gemeenten is gebaseerd op een registratie. Bij het andere kwart is ze gebaseerd op een schatting van de behandelend ambtenaar. Gelet op het relatief grote aantal gemeenten/milieudiensten dat is geraadpleegd (25), waaronder een aantal grote milieudiensten, is de raming redelijk betrouwbaar. Als betrouwbaarheidsmarge kan ca. 500 - 2.000 worden aangehouden.

Dit bovenstaande correspondeert met ca. 0,3% van de AMvB-bedrijven per jaar. Ervan uitgaande dat 80% van de AMvB-bedrijven een e-gebruik heeft boven de verbruiksgrens van de AMvB, betekent dit dat ca. 1 - 2% van bedrijven die er

voor in aanmerking komen jaarlijks met een ebo worden geconfronteerd. Over een tijdsbestek van 5 jaar gaat het dan op ca. 5 - 10%. Het is dus niet zo dat standaard alle bedrijven boven de grens een ebo krijgen opgelegd. Deze raming spoort goed met indicaties van de meeste brancheorganisaties, met uitzondering van die van Koninklijke Horeca Nederland (Tabel 18).

Tabel 18 Ramingen branches/belangenorganisaties over aantallen opgelegde ebo's

Branche / belang-organisatie	Sector	#Leden	# Ebo's
FOCWA	Autoschade-herstelbedrijven	1.250	In totaal krijgt ca. 20% achterban op enig moment te maken met ebo (jaarlijks ca. 30). Dit levert in helft van de gevallen probleem op.
Koninklijke Horeca Nederland	Horeca	21.000	ca. 750 ebo's per jaar.
MITEX	Detailhandel kleding	4.500	Weinig tot geen vragen en klachten.
MKB Nederland	MKB (overkoepelend)	186.000	Onbekend; individuele bedrijven uiten klachten niet bij MKB-NL maar bij hun branches.
Koninklijke Metaalunie ⁸	Metaalindustrie (klein en middel-groot)	12.000	10% van de bedrijven krijgt op enig moment te maken met een ebo.
RECRON	Recreatie	1.800	Geen klachten bekend.
BOVAG	Autobedrijven	9.000	Alleen sporadisch vragen n.a.v. acties gemeenten (max. 10/jaar).
FME-CWM ⁹	Technologisch - industriële sector ((middel)-groot)	2.750	Weinig problemen met gemeenten, hooguit enkele 'klachten' per jaar.

De inschatting van Koninklijke Horeca Nederland (KHN) ligt aanzienlijk hoger dan de andere inschattingen. Deze komt uit op ca. 800 ebo's per jaar bij de horecabedrijven. In totaal telt KHN horeca ca. 21.000 leden waarvan 40% met een e-verbruik boven de criteria. 1:1 extrapolatie van de raming van KHN naar alle MKB-sectoren (in totaal 300.000 MKB-bedrijven per jaar, 20% e-gebruik boven de criteria) leidt over alle sectoren bezien tot ca. 7.000 ebo's per jaar. Dit ligt aanzienlijk hoger dan de ca. 1.000 ebo's die uit de info van gemeenten volgt, en bevestigd wordt door de overige branche-organisaties. Daarbij geldt dan ook nog dat gemeenten aangeven dat horecabedrijven niet de belangrijkste sector zijn. Gelet op de afwijking is KHN nader gevraagd waar haar inschatting op is gebaseerd. Deze is gebaseerd op een tweejaarlijkse anonieme enquête onder een groot deel van de aangesloten leden (de beleidsmonitor 2005). Deze wordt geautomatiseerd door een extern bureau verwerkt. KHN is gevraagd verder aan te geven bij welke bedrijven/gemeenten vooral ebo's worden opgelegd. Dat is niet mogelijk gebleken. Een mogelijke verklaring voor de hoge opgave is dat bedrijven in de enquête andere verplichtingen/klachten hebben opgevoerd onder de noemer van energiebesparingsonderzoek (bijvoorbeeld eisen t.a.v. terrasver-

⁸ Bedrijven vallen doorgaans onder vergunningplicht; niet onder een AMvB.

⁹ Bedrijven vallen doorgaans onder vergunningplicht; niet onder een AMvB.

warming!). In dit rapport wordt de raming van ca. 1.000 ebo's per jaar aangehouden. Deze is goed onderbouwd en verifieerbaar.

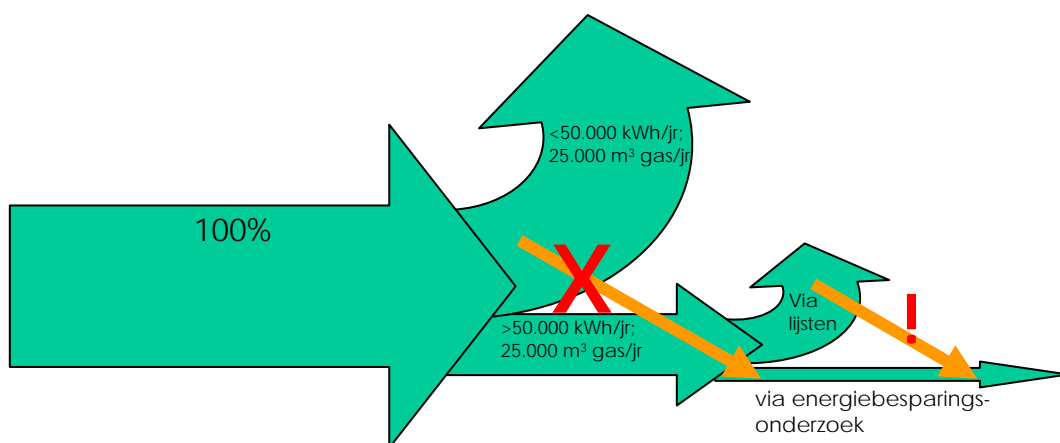
4.2.2 Aantal ebo's opgelegd beneden de verbruiksgrenzen

Uit alle interviews met gemeenten/milieudiensten blijkt dat geen ebo's worden opgelegd beneden de verbruiksgrenzen van de AMvB¹⁰. Ook de geïnterviewde branches (FOCWA, BOVAG, RECRON, Koninklijke Metaalunie, FME-CWE, Mitex, Energiecentrum MKB) bevestigen dat geen ebo's worden opgelegd beneden de grenzen uit de AMvB.

In afwijking hierop geeft Koninklijke Horeca Nederland aan dat wel beneden de verbruiksgrenzen ebo's worden opgelegd. Volgens KHN is dit het geval in ca. 5% van de betreffende bedrijven. Zoals eerder aangegeven is deze inschatting van KHN gebaseerd op een anonieme enquête. KHN is gevraagd om voorbeelden van bedrijven die beneden de grens een onderzoek opgelegd hadden gekregen. Deze zijn echter niet aangeleverd. Ook buiten de horeca heeft CE Delft in het onderzoek geen bedrijven kunnen vinden met een e-gebruik beneden de grens¹⁰. Onderzoekers concluderen dat genoemde inschatting van KHN waarschijnlijk niet correct is.

Een en ander kan worden samengevat in Figuur 9. In totaal wordt ca. 1 - 2% van de totale populatie aan AMvB-bedrijven geconfronteerd met de verplichting tot het opstellen van een ebo. Dit komt overeen met ca. 5 - 10% van de bedrijven boven de verbruiksgrenzen. Ebo's worden soms opgelegd in situaties dat ook volstaan had kunnen worden met maatregellijsten. Er is geen sprake van dat ebo's worden opgelegd bij bedrijven met een energiegebruik beneden de verbruiksgrenzen van de AMvB's.

Figuur 9 Stroomschema regulering energiebesparing bij AMvB-bedrijven

¹⁰ Wel hebben in enkele gevallen bedrijven op vrijwillige basis een energiebesparingsonderzoek uitgevoerd.

4.3 Energiebesparingsonderzoeken

4.3.1 Kosten

De informatie over de kosten van ebo's is eenduidig. Deze liggen tussen de € 1.500,00 en € 2.500,00. In complexere gevallen (bijv. een universiteit of ziekenhuis) liggen de kosten hoger. Bij het opleggen van de ebo's houden gemeenten doorgaans weinig rekening met het criterium uit de InfoMil-cursus betreffende de kosten van een ebo (max. 10% van het jaarlijkse energiegebruik).

4.3.2 Kwaliteit

Er is veel kritiek op de kwaliteit van ebo's, zowel bij bedrijven als overheden. Ebo's zijn resultaat van ca. een tot twee dagen werk. Kritiekpunten zijn dat ze vaak te kort door de bocht zijn en alleen standaardmaatregelen bevatten. Daarbij houden ze te weinig rekening met specifieke situatie bedrijf.

4.3.3 Leveren de ebo's uiteindelijk wat op voor het milieu?

Hierover verschillen de meningen. De meeste gemeenten geven aan dat de ebo's uiteindelijk leiden tot het treffen van maatregelen. Bij branches en bedrijven bestaan hierover verschillende opinies. Sommige bedrijven geven aan dat het ebo een 'eye-opener' was. Anderen geven aan dat het niets nieuws opgeleverd heeft. Dit laatste speelt met name bij kleine, homogene bedrijven, zoals bijv. autospuiterijen en horecaondernemingen.

4.3.4 Samenhang met MJA's

Diverse MKB-bedrijfstakingen vallen onder een van de Meerjarenaafspraken Energiebesparing II. Bedrijven of hun moedermaatschappijen hebben in dat kader vaak een energiebesparingsplan (EBP) opgesteld. Dit blijkt veelal te voldoen als energiebesparingsonderzoek in het kader van de AMvB. De synergie met de MJA's wordt als positief ervaren.

In de uitvoering van de MJA-II heeft SenterNovem een belangrijke rol. Dit agentschap begeleidt bedrijven bij het opstellen van het EBP en het uitvoeren van maatregelen. Gemeenten hebben vaak het beeld dat hun rol beperkt is. Er geldt echter dat gemeenten juist een belangrijke rol zouden kunnen hebben richting de 'free riders', de achterblijvende bedrijven die geen of een onvoldoende EBP opstellen. Bij die bedrijven zouden eisen uit de AMvB juist als belangrijke stok achter de deur kunnen gelden, en een stimulans om actief in een MJA-II te participeren. In dit onderzoek is dit niet expliciet onderzocht, maar uit verschillende interviews komt het beeld naar voren dat gemeenten niet actief invulling geven aan deze rol richting de 'free riders'.

4.4 Werkwijze gemeenten

4.4.1 Volgorde: eerst check maatregelen, dan pas ebo

In de interviews geven de meeste gemeenten aan dat in principe als lijn volgen dat ze eerst checken of rendabele maatregelen getroffen zijn, en pas wanneer dat niet het geval blijkt te zijn een ebo opleggen. Uit de gesprekken met branches en bedrijven komt echter een beeld naar voren dat regelmatig de eerste stap wordt overgeslagen en snel een ebo wordt opgelegd.

4.4.2 Uitgangspunten t.a.v. opleggen ebo's

Een tweede punt van aandacht is dat diverse belangrijke uitgangspunten t.a.v. het opleggen van ebo's niet goed bij gemeenten bekend blijken te zijn. Dit geldt in het bijzonder voor de criteria betreffende de kosten van uit te voeren onderzoeken, en de criteria betreffende de implementatie van maatregelen.

Een belangrijk punt van aandacht is hierbij dat genoemde uitgangspunten ook niet expliciet in de InfoMil Handleiding Energiebesparingsonderzoeken zijn opgenomen.

4.4.3 Implementatie van maatregelen n.a.v. ebo

Bij bedrijven komt regelmatig als kritiek naar voren dat gemeenten er vooral op zijn gericht dat er een ebo komt, niet op het traject daarna (daadwerkelijke implementatie van maatregelen uit het ebo). Dit levert ergernis op bij de bedrijven ('we moeten iets doen, maar nadien wordt er niet mee gedaan')¹¹. Wanneer bevoegd gezag wel maatregelen oplegt, wordt verschillend omgegaan met implementatietermijnen. Sommige gemeenten spreken met het bedrijf een implementatietermijn af die rekening houdt met investeringen en afschrijvingen. Het gebeurt echter ook dat overheden opleggen dat maatregelen snel (binnen enkele maanden na het ebo) worden getroffen. Dit kan betekenen dat recent aangeschafte apparatuur voortijdig verwijderd moet worden. Dit roept veel ergernis op bij bedrijven.

4.5 Ervaringen bij bedrijven

Uit de interviews is een beperkt aantal bedrijven met klachten naar voren gekomen (totaal 4 bedrijven). Klachten doen zich met name voor bij kleinere bedrijven met een laag energiegebruik. De klachten van deze bedrijven zijn nader beschreven in paragraaf 3.3.3. en bijlage E.

Het is niet geheel duidelijk of het geringe aantal geïnterviewde bedrijven met weinig klachten typerend is, maar de indruk bestaat dat het aantal bedrijven met grote klachten gering is.

¹¹ Er zijn echter ook voorbeelden van gemeenten/ milieudiensten die een duidelijke werkwijze hebben voor het natraject (eerst wordt bedrijf gevraagd om o.b.v. ebo energiebesparingsplan op, met implementatie termijnen per maatregel, daarna wordt dit vastgelegd en wordt er op gehandhaafd).

Er zijn ook bedrijven die positief zijn over het ebo: het is een *'eye-opener'* en katalysator om maatregelen binnen bedrijf in gang te zetten. Dit geldt met name voor grotere bedrijven met een hoog energiegebruik. Een belangrijke factor is ook de communicatie met de gemeente: als het een ebo een *'verplicht nummer'* is, waarbij overleg/argumenten niet tellen levert het veel eerder ergernis op, dan wanneer in samenspraak gekeken wordt naar mogelijke maatregelen. Een en ander hangt dus ook sterk af van hoe gemeente om gaat met opleggen van het ebo, en of ze uitgangspunten hanteert (getrapte benadering, kosten in verhouding tot e-gebruik, reële termijnen voor implementatie maatregelen).

4.6 Problematiek eigenaar - huurder

Een aandachtspunt dat veel terug komt is dat van eigenaar en huurder. In veel gevallen huurt het meldingsplichtige bedrijf het pand. Maatregelen aan het gebouw (verwarming, isolatie, etc.) moeten dan door de eigenaar getroffen worden, terwijl de huurder er op aangesproken wordt. Dit punt is ook onderkend in de InfoMil-brochure maar levert bij bedrijven toch bij voortduring problemen op.

4.7 Overige aandachtspunten

4.7.1 Afstemming bouwregelgeving - WM-regelgeving/AMvB's

Een belangrijk punt is de afstemming met de bouwregelgeving. De meeste energiebesparing valt te behalen met gebouwgebonden maatregelen. Bij nieuwbouw of renovatie van gebouwen worden ook vanuit de bouwvergunning eisen gesteld aan het energiegebruik, met als belangrijke toetssteen de epc. Voor alle partijen veruit het beste om eisen uit beide kaders tegelijk met bedrijven te bespreken. Bedrijven kunnen dan bij investeringen gelijk er voor zorgen dat ze aan beide tegelijk voldoen.

4.7.2 Afstemming met stimulerend spoor

Stimulering richting MKB-bedrijven krijgt duidelijk vorm via het Energiecentrum MKB. Dit geeft, onder andere via folders en internet, heldere overzichten van rendabele maatregelen. Dit lijkt een belangrijk aanknopingspunt voor het regulerende spoor. Gemeenten zouden bijvoorbeeld bij bedrijfsbezoeken bedrijven kunnen beginnen met bedrijven de folders te geven van het Energiecentrum MKB, en op basis daarvan met hen in gesprek gaan over mogelijk te treffen maatregelen.

4.7.3 Branches, bedrijven en gemeenten ontwikkelen zelf lijsten met rendabele maatregelen

Uit het onderzoek volgt dat gemeenten/milieudiensten die actief zijn met energiebesparing bij bedrijven zelf lijstjes ontwikkelen met mogelijke rendabele maatregelen. Hetzelfde is het geval bij branches en bedrijven die regelmatig met de vraag om ebo's worden geconfronteerd.

5 Aanbevelingen

Binnen de huidige context kunnen naar de inschatting van CE Delft verbeteringen worden gerealiseerd in de regulering van energiebesparing bij AMvB-bedrijven, met meer resultaat. Deze verbeteringen bouwen voort op de voorgenomen activiteiten-AMvB.

1 Bij kleinere bedrijven werken met maatregellijsten, bij grotere met getrapte benadering (check maatregelen, evt. energiebesparingsonderzoek).

Voor kleinere bedrijven, met een beperkt energiegebruik (in de orde grootte van de grens uit de huidige AMvB), blijkt een energiebesparingsonderzoek vaak niet het meest geëigende instrument: het levert teveel gedoe op en te weinig resultaat. Achterliggende reden is dat voor deze bedrijven veelal al op voorhand bekend is welke maatregelen mogelijk zijn. Een ebo wordt dan al snel als overbodige, onwenselijke ballast ervaren. Het is wenselijk voor deze bedrijven per bedrijfstak op maat gesneden maatregellijsten te ontwikkelen. Het is zaak dat deze:

- gemakkelijk toegankelijk zijn (internet);
- goed aansluiten bij het vrijwillige spoor (Energiecentrum MKB);
- een duidelijk onderscheid kennen tussen ‘standaard’ maatregelen en overige te overwegen maatregelen;
- een duidelijk onderscheid kennen tussen gebouwgebonden en overige maatregelen;
- duidelijk ingaan op de te hanteren implementatietermijnen (rekening houdend met investeringsagenda bedrijven).

Voor grotere bedrijven, met een groot energiegebruik, kunnen energiebesparingsonderzoeken wel een toegevoegde waarde hebben. Hier past een getrapte benadering waarbij bedrijf en bevoegd gezag eerst nagaan of de rendabele maatregelen getroffen zijn, en pas als blijkt dat er onvoldoende inzicht is, een ebo uit laten voeren.

Het naar boven brengen van de grens voor het opleggen van een ebo in de nieuwe activiteiten AMvB spoort hier mee.

2 Kennisniveau gemeenten omhoog: bij uitrol activiteiten-AMvB actieve informatieoverdracht vanuit ‘voorlopende’ gemeenten/ milieudiensten.

Uit het onderzoek komt naar voren dat veel gemeenten de regulering van energiebesparing bij AMvB-bedrijven vaak lastig vinden. Specifiek geldt dat ze vaak niet op de hoogte zijn van uitgangspunten rondom ebo's betreffende de kosten, implementatietermijnen van maatregelen en de te volgen getrapte aanpak¹².

Ook is er sprake van een gebrek aan kennis over technische maatregelen. Dat leidt er bijv. toe dat een toezichthouder niet weet hoe hoogfrequente ver-

¹² Genoemde uitgangspunten worden door Infomil langs diverse lijnen gecommuniceerd, maar ontbreken in de ‘Handleiding Energiebesparingsonderzoeken’.

lichting er uit ziet. Gevolg is dan dat standaardlijsten niet kunnen worden beoordeeld, evenmin als energiebesparingsonderzoeken.

Het gebrek aan kennis, zowel over het proces als over concrete maatregelen draagt bij aan een te rigide benadering, waardoor soms onnodig ebo's worden opgelegd.

Tussen de gemeenten is er verder sprake van aanzienlijke verschillen. Diverse gemeenten zijn ver gevorderd en hebben het integraal in de werkwijze verankerd. Het is wenselijk dat de kennis en de ervaringen van deze gemeenten actief gedeeld worden met andere gemeenten in het land. Dat moet leiden tot meer uniformiteit en een hogere kwaliteit in de uitvoering.

3 Rol gemeenten: eerst de carrot dan de stick.

Uit het onderzoek volgt dat veel gemeenten, mogelijk omdat ze het ervaren als lastige materie, nogal eens een vrij rigide benadering volgen bij de regulering van e-besparing bij AMvB-bedrijven. Als het gebruik van een bedrijf boven de grens ligt, wordt dan al snel een ebo voorgeschreven. Zo'n aanpak levert snel weerstand op bij bedrijven en draagt niet bij aan milieuresultaat. Het is wenselijk dat gemeenten beginnen met een open benadering van de bedrijven (informereren, stimuleren, wijzen op besparingspotentieel, etc.) Daarbij kan aangesloten worden op de info van het Energiecentrum MKB. Pas wanneer dat geen resultaat oplevert, past een regulerende benadering. Zo'n werkwijze is nu nog geen gemeengoed. Het verdient aanbeveling om dit in bovengenoemd communicatietraject te verwerken.

4 Aansluiting bouwregelgeving op Activiteitenbesluit

De bouwregelgeving (met eisen t.a.v. de epc) en de eisen vanuit de Wm zijn in veel gevallen separate sporen. In sommige gevallen gaan de mogelijke verplichtingen uit de Wm (het treffen van rendabele maatregelen), verder dan die vanuit het Bouwbesluit. Als dan de eisen vanuit de Wm laat worden ingebracht (na de bouw) gaat dit gepaard met kapitaalvernietiging en leidt het tot veel onbegrip.

Het is zaak dat in beide kaders (Bouwbesluit en Activiteiten-AMvB) de onderlinge samenhang zoveel mogelijk wordt geborgd. Daarnaast is het zaak dat gemeenten in de uitvoering zorgen dat beide sporen samen oplopen (bouwambtenaar en milieuambtenaar vanaf begin samen aan tafel met bedrijf).

Voor de gebouwgebonden energieaspecten zal vanaf 2008 de EPBD, het energiebesparingslabel voor gebouwen, een belangrijk aangrijpingspunt vormen. Dit wordt verplicht bij verkoop. In het kader van de EPBD zullen bedrijven een 'maatwerkadvies' kunnen opstellen ('welke maatregelen zijn mogelijk/ nodig om tot een bepaald niveau te komen?'). Het is zaak dat ook dit advies aan gaat sluiten bij de toetsingscriteria uit de Wm.

5 Versterken uitvoering MJA's: gemeenten stok achter de deur bij 'free-riders'

Kenmerk van de huidige aanpak van WM en AMvB's is een benadering van individuele bedrijven op maatregelniveau. Het initiatief ligt daarbij bij de

gemeenten. Deze benadering appelleert niet aan de eigen verantwoordelijkheid van bedrijven.

Het is wenselijk dat de verantwoordelijkheid sterker bij de branches en de bedrijven komt te liggen. Hierbij kan worden aangesloten bij de Meerjarenafspraken Energiebesparing (MJA-II). In deze convenantsafspraken committeren bedrijven zich om bepaalde gedefinieerde rendabele maatregelen te treffen. Anderzijds krijgen zij een zekere ruimte om zelf de fasering vast te stellen en de meest effectieve maatregelen te kiezen.

Het verdient aanbeveling na te gaan of er nog MKB-bedrijfstukken zijn met substantieel energiegebruik, waarvoor ook zo'n MJA opgesteld zou kunnen worden.

Verder is het wenselijk de rol van gemeenten bij de uitvoering van de bestaande MJA's te versterken. Gemeenten zouden actiever de rol kunnen krijgen om, aansluitend op het advies van SenterNovem te toetsen of de bedrijven hun plan opstellen, en bij bedrijven die achterblijven ('free riders') via het juridische spoor maatregelen op te leggen.

Mogelijk vormt de EPBD een handvat voor afspraken met bedrijfstukken over de gebouwgebonden energie-aspecten.

6 Lange termijn: emissies onderbrengen in handelssysteem, zoals FER

Langs de weg van regulering en stimulering kunnen aanzienlijke besparingen binnen bereik worden gebracht. Het zal echter ook tegen bepaalde grenzen oplopen. CE Delft is van mening dat verdergaande emissiereducties mogelijk zijn door de emissies in te brengen in het economische systeem. Zodra in het marktsysteem de emissies een waarde krijgen, krijgen marktpartijen een intrinsieke motivatie om emissies terug te dringen. Een optie is een systeem van Fossiele Emissie Rechten (FER). Hierbij krijgen de energiebedrijven een beperkt aantal verhandelbare rechten voor de hoeveelheden CO₂ die vrij komen met de door hen geleverde energie. Met zo'n systeem krijgen de energieleveranciers een sterke economische prikkel om bij klanten besparingen te realiseren. Dat kan in de markt een verdere prikkel geven tot innovatie en gedragsverandering.

Literatuur

CBS, 2007

CBS, Statline, Voorburg/Heerlen, 2007

<http://statline.cbs.nl/StatWeb/table.asp?STB=G1,G2&LA=nl&DM=SLNL&PA=70946ned&D1=a&D2=a&D3=l&HDR=T>

[geraadpleegd op 8 oktober 2007]

Ministerie Economische Zaken, 2007

Ministerie van Economische Zaken, The Netherlands Energy Efficiency Action Plan, Den Haag, 2007

ECN/MNP, 2006

B.W. Daniëls, J.C.M.Farla

Optiedocument energie en emissies 2010/2020

Petten; Bilthoven : ECN; MNP, 2006

InfoMil, 1999

Informatieblad Detailhandel en ambachtsbedrijven met winkel

Den Haag: InfoMil, 1999

(Analoog in andere informatiebladen)

InfoMil, 2003

Handleiding Energiebesparingsonderzoeken

Den Haag : InfoMil, 2003

Energiebesparings- onderzoeken bij meldingsplichtige bedrijven

Onderzoek bij bedrijven en gemeenten
naar de uitvoering van voorschriften
over energiebesparing

Bijlagen

Rapport

Delft, oktober 2007

Opgesteld door: A. (Ab) de Buck
M.C.M. (Marjolein) Koot
C. (Cor) Leguijt
L.M.L (Lonneke) Wielders

A Geïnterviewde personen

Brancheorganisaties/belangorganisaties

BOVAG	Dhr. M. de Zwart
FME/CWM	Dhr. A. Hug
Focwa	Dhr. J. Horak
Horeca Nederland	Dhr. A. van den Dool
Metaalunie	Dhr. G. Wyfker
MITEX	Dhr. M. Otten
MKB Nederland	Dhr. C. Schouten
RECRON	Dhr. M. Tap

Gemeenten/milieudiensten

Gemeente Aa en Hunze	Mevr. I. Petrusma
Gemeente Alphen aan de Rijn	Dhr. W. Thorig
Gemeente Bolsward	Dhr. R. Formsma
Gemeente Delft	Dhr. A. Buijs
Gemeente Den Bosch	Dhr. M. Karsmakers
Gemeente Eersel	Dhr. A. Bakker
Gemeente Emmen	Dhr. R. Gengeler en Dhr. C. Scholte
Gemeente Enschede	Dhr. M. de Boer
Gemeente Groenlo	Dhr. G. Kerkhoff
Gemeente Haaksbergen	Mevr. V. Jager
Gemeente Leeuwarden	Dhr. K. Spoelstra
Gemeente Maastricht	Dhr. C. Faarts
Gemeente Nieuwegein	Mevr. M.J. Volman
Gemeente Texel	Dhr. R. Nichols
Gemeente Utrecht	Dhr. Van Brenk
Gemeente Valkenburg	Dhr. J. Smeets
Gemeente Veere	Dhr. J.P. Van de Graaf
Gemeente Weert	Dhr. P. Schaefer
Gemeenten Gewest Eemland	Dhr. F. Kappers
Milieudienst Amsterdam	Dhr. E. Steenmeijer
Milieudienst Den Helder	Dhr. F. Makker
Milieudienst IJmond	Mevr. R. Blokker
Milieudienst Kop NoordHolland	Dhr. P. Wildschut
Milieudienst Rijnmond	Dhr. W. Rovers
Milieudienst West-Holland	Mevr. N. Helvensteijn

Bedrijven

A. van der Wereld	Dhr. Vis
ABN/AMRO	Dhr. J. Bennekes
Albert Hein, Zaandam	Dhr. J. Martens
Bonte Technology	Dhr. F. Nieuwenhuis
Brandweerkazerne Amersfoort	Dhr. Stapelbroek
Broekman Men's Fashion	Dhr. T. Broekman
CAMPINA	Dhr. J. Petraeus
Care-schadeservice	Dhr. W. Koot
Congrescentrum Regardz	Dhr. H. Jurriëns
Distributie centrum Schuitema	Dhr. W. de Vries
Eden Hotels	Dhr. M. van Velzen
ENCI	Mevr. H. Kemper
Erbi	Dhr. Kroon
Friesland Vlees BV	Dhr. J. Groenewoud

Imabo
ING A'dam
Medisch Spectrum Twente
Metaal 2000
Pizzeria Restaurant La Stalla
Restaurant de Nonnerie
Rijksuniversiteit Leiden
SchadeNet Rijnders
Dekker Tennis Warmond
Unilever
Luiten Van der Valk Beheer
VHS
Zandleven Groep Holland

Dhr. A. v.d. Donk
Dhr. R. Lazet
Dhr. G. Koren
Dhr. Sternsdorff
Mevr. M. van Eldik
Dhr. J. van Wijngaarden
Dhr. A. Noort
Dhr. Baars
Dhr. R. Haven
Dhr. J. van Noord
Dhr. T. Toonen
Dhr. M. Stolk
Dhr. Noordhuis

Experts

InfoMil
Energiecentrum MKB

Dhr. W. Bosma
Dhr. J. van Trijp

B Vragenlijst gemeenten/milieudiensten

NAW - gegevens

Typering gemeente

- 1 Aantal bedrijven in werkgebied gemeente
 - 0 -250
 - 250 - 1.000
 - 1.000 - 5.000
 - > 5.000
- 2 Om wat voor soort bedrijven gaat het dan vooral?
(bijv. landbouw, horeca, handel, ..)
- 3 Aantal vallend onder 8.40 AMvB's (inschatting)
 - 0 -100
 - 100 - 500
 - 500 - 2.000
 - > 2.000
- 4 Aantal meldingen dat per jaar zal worden behandeld (inschatting)
 - 0 - 25
 - 25 - 100
 - > 100

Uitvoering energiebesparing

- 5 Welke werkwijze past gemeente toe bij bevorderen e-besparing bij AMvB-bedrijven?
- 6 Is deze werkwijze in beleid vastgelegd?
- 7 In hoeverre worden informatiebladen met standaardmaatregelen toegepast?

Energiebesparingsonderzoeken

- 8 Hoeveel energiebesparingsonderzoeken worden jaarlijks voorgeschreven?
 - geen
 - 1 - 5
 - 5 - 10
 - 10 - 50
 - > 50
- 9 Om welke bedrijven gaat het dan vooral?

- 10 Hoeveel e-besparingsonderzoeken worden jaarlijks voorgeschreven bij meldingsplichtige bedrijven?
- geen
 - 1 - 5
 - 5 - 10
 - 10 - 50
 - > 50
- 11 Zijn er in de afgelopen jaren ook besparingsonderzoeken voorgeschreven bij bedrijven beneden de criteria (*d.i.: 25.000 m³ gas/jr of 50.000 kWh/jr*)?
- Nee
 - Ja
- Zo ja;
- a Met wat voor argumentatie?
 - b Hoeveel?
- 12 Hoe reageren bedrijven op het opleggen van het onderzoek?
- Positief
 - Onwelwillend
 - Neutraal
- 13 Moet het onderzoek afgedwongen worden (schriftelijke aanmaning, dreiging met dwangsom, etc.)?
- Vaak - altijd
 - Soms - regelmatig
 - Nooit - alleen in uitzonderingsgevallen
- 14 Hoe kijkt u aan tegen het voorschrijven van energiebesparingsonderzoeken?
- 15 Acht u dit een effectieve methode om bij bedrijven te komen tot energiebesparing?
- 16 In hoeverre had de informatie ook via de informatiebladen met standaardmaatregelen boven tafel kunnen komen?
- 17 Wat zijn doorgaans de kosten van het e-besparingsonderzoek?
- 18 Zorgen de e-besparingsonderzoeken er uiteindelijk toe dat de bedrijven energiebesparende maatregelen treffen?
- 19 Wat is doorgaans de doorlooptijd tussen de eerste aankondiging van het onderzoek en de feitelijke vaststelling van het onderzoek?

20 Staan de baten van e-besparingsonderzoeken in verhouding tot de lasten (*in algemene zin*)?

Specifiek voor:

a Proceduretijd

Helemaal niet					Helemaal wel	Weet niet
1	2	3	4	5		

b Administratieve lasten

Zeer onacceptabel					Zeer acceptabel	Weet niet
1	2	3	4	5		

c Kosten voor bedrijven

Zeer onacceptabel					Zeer acceptabel	Weet niet
1	2	3	4	5		

Suggesties/opmerkingen

21 Heeft u suggesties voor verbetering in de aanpak?

22 Zijn er onderwerpen of vragen niet aan de orde geweest?

23 Heeft u suggesties voor bedrijven die geïnterviewd zouden kunnen worden? (typerende gevallen)

24 Heeft u nog overige vragen of opmerkingen.

Hartelijk dank voor uw medewerking!

C Vragenlijst branches/belangenorganisaties

NAW - gegevens

Huidige regelgeving AMvB's

(Effectiviteit instrumenten)

- 1 Wat vindt u van de voorschriften t.a.v. energiebesparing in de bestaande AMvB's?
- 2 Leveren deze (zie vraag 1) een bijdrage aan het realiseren van energiebesparing?¹³
- 3 Wat is uw indruk van de manier waarop gemeenten/milieudiensten met deze voorschriften uit de AMvB's omgaan?
- 4 In hoeverre acht u de aanpak van gemeenten/milieudiensten daarbij effectief?

Een uitgangspunt bij de huidige regelgeving is dat eerst gewerkt wordt met informatiebladen (standaardmaatregelen), en dat energiebesparingsonderzoeken alleen worden opgelegd in meer complexe gevallen.

(Werkwijze)

- 5 In hoeverre heeft u het beeld dat gemeenten/milieudiensten deze volgorde volgen?
- 6 In hoeverre is er sprake van diversiteit tussen gemeenten?

Potentieel voor energiebesparing

- 7 In hoeverre ziet u mogelijkheden voor energiebesparing bij bedrijven die straks onder de activiteiten-AMvB gaan vallen?¹⁴
- 8 In hoeverre is een rol van wetgeving via gemeenten/milieudiensten nodig om bij deze groep bedrijven tot energiebesparing te komen?¹⁵

Energiebesparingsonderzoeken

- 9 Wat ziet u als toegevoegde waarde van de mogelijkheid dat gemeenten/milieudiensten een energiebesparingsonderzoek op kunnen leggen?

¹³ Doorvragen, indien de respondent de vraag met 'nee' of nauwelijks beantwoordt.

¹⁴ Doorvragen, indien de respondent de vraag met 'nee' of nauwelijks beantwoordt.

¹⁵ Ervan uitgaand dat er overeenstemming is dat er potentieel is, kan het antwoord op deze vraag niet zomaar 'nee' zijn van de respondent, maar moet dan doorgevraagd worden hoe dat potentieel dan wel gerealiseerd wordt, en hoe dat gemonitord kan worden.

- 10 Wat zijn de ervaringen van uw leden met het opleggen van energiebesparingsonderzoeken door gemeenten/milieudiensten?
- 11 Hoe vaak worden deze volgens die u beschikbare gegevens opgelegd?
Waar is de schatting op gebaseerd?
- 12 Hebben uw leden klachten over het opleggen van deze onderzoeken?
Zo ja:
a Hoeveel gevallen zijn u bekend? (*Grofweg*)
b Wat is de aard van de klachten? (*Bijvoorbeeld: kosten, administratieve lasten, lange procedures, etc.*)
c Kunt u voorbeelden en namen geven van bedrijven die klachten ervaren?
(*T.b.v. benadering telefonische vervolginterviews*)

Energiebesparingsonderzoeken mogen - onder de vigerende AMvB's - alleen worden opgelegd boven de verbruikscijfers uit de AMvB (50.000 m³ gas, of 25.000 kWh).

- 13 Zijn u ook gevallen bekend dat zo'n onderzoek wordt opgelegd bij een bedrijf met een lager energiegebruik?

Overige opmerkingen/suggesties

- 14 Zijn er bepaalde zaken of vragen niet aan de orde gekomen?
- 15 Heeft u suggesties voor bedrijven die we zouden moeten interviewen?
- 16 Idem gemeenten/milieudiensten?
- 17 Heeft u suggesties voor verbeteringen?

Hartelijk dank voor uw medewerking!

D Vragenlijst individuele bedrijven

NAW - gegevens

Typering bedrijf

- 1 Wat is uw huidige energiegebruik?
 - a Gas:
 - 0 - 25.000 m³/jr
 - 25.000 - 75.000 m³/jr
 - 75.000 m³/jr
 - b *Electra*:
 - 0 - 50.000 kWh/jr
 - 50.000 - 200.000 kWh/jr
 - > 200.000 kWh/jr
- 2 Onder welke bedrijfstak valt uw bedrijf? (*Uit standaard lijst met sectoren*)
- 3 Aantal werknemers: (*In bedrijf, op locatie niveau, sinds.....*)
 - < 10
 - 10 - 50
 - 50 - 250
 - > 250
- 4 Onder welke AMvB valt uw bedrijf?

Potentieel energiebesparing

- 5 Heeft u de indruk dat er in uw bedrijfstak besparingen in energiegebruik zijn te realiseren ?
 - Ja
 - Nee
 - Weet niet
 - a Zo ja, waar denkt u dan zoal aan? Kunt u voorbeelden noemen?
 - b Zo nee, waarom niet?
- 6 En in uw bedrijf?
 - Zo ja, waar denkt u dan zoal aan? Kunt u voorbeelden noemen?
 - Zo nee, waarom niet?
 - Weet niet

Uitvoering energiebesparing via AMvB

- 7 Staan er, bij uw weten, in de AMvB-eisen t.a.v. energiegebruik/treffen van energiebesparende maatregelen?
- Ja
 - Nee
 - Weet niet
- a Zo ja: welke?
- 8 Was u op de hoogte van de informatiebladen van Infomil met standaardmaatregelen?
- 9 Heeft de gemeente getoetst of deze maatregelen waren getroffen?
- 10 Heeft de gemeente/milieudienst u opgelegd om bepaalde standaardmaatregelen te treffen?
- Ja
 - Nee
 - Anders
- a Zo ja,..
- Welke?
 - Wat is (zijn) uw ervaring(en) met de manier waarop dit vanuit de gemeente werd ingezet?

Uitgangspunt van de bij de huidige regelgeving is dat eerst gewerkt wordt met informatiebladen (standaardmaatregelen), en dat energiebesparingsonderzoeken alleen worden opgelegd in complexere gevallen.

- 11 In hoeverre heeft u de indruk dat de gemeente/ milieudienst in lijn met de wet werkt (d.w.z. geen eigen invulling geeft aan landelijke regelgeving/afspraken?)
- a Indicatie (*schaal 1-5*)

Helemaal niet					Helemaal wel	Weet niet
1	2	3	4	5		

- b Indien beantwoording categorie 1 of 2: *doorvragen*.

Energiebesparingsonderzoek

- 12 Heeft u een energiebesparingsonderzoek uit moeten voeren?
- Ja
 - Nee
 - Weet niet

13 Zo ja, hoe staat u hier tegenover ?

- Positief, omdat...
- Negatief, omdat ...
- Neutraal

14 Wat waren de kosten van het energiebesparingsonderzoek?

- < €2.000,00
- €2.000,00 - €5.000,00
- €5.000,00 - €15.000,00
- €15.000,00

15 Hoe veel tijd verliep tussen het moment dat de gemeente u vroeg om een energiebesparingsonderzoek uit te voeren en de realisatie daarvan?

- < 1 maand
- 5 maanden
- maanden - 1 jaar
- 1 jaar

16 Gaf het besparingsonderzoek aanleiding tot het treffen van bepaalde energiebesparende maatregelen?

Helemaal niet					Helemaal wel	Weet niet
1	2	3	4	5		

17 Wat vond u van de kosten?

Zeer onacceptabel					Zeer acceptabel	Weet niet
1	2	3	4	5		

18 Wat vond u van de administratieve lasten (de hoeveelheid papierwerk)?

Zeer onacceptabel					Zeer acceptabel	Weet niet
1	2	3	4	5		

Suggesties

19 Heeft u suggesties over hoe energiebesparing bij bedrijven het beste bevorderd kan worden?

- Ja, toelichting...
- Nee
- Weet niet

20 Heeft u suggesties t.a.v. de wettelijke verplichtingen, c.q. hoe gemeenten daar invulling aan kunnen geven?

- Ja, toelichting...
- Nee
- Weet niet

21 Heeft u suggesties t.a.v. manier van interactie met de gemeente?

- Ja, toelichting...
- Nee
- Weet niet

Hartelijk dank voor uw medewerking!

E Verslaglegging klachten individuele bedrijven

Tabel 19 Klacht bedrijf X

Organisatie X is een keten van X bedrijven in Nederland en België. Afgelopen jaar is er bij 10 van de 57 aangesloten bedrijven gesproken over een besparingsonderzoek en zijn er uiteindelijk 5 opgelegd. Organisatie X heeft hier problemen mee. Het zijn verplichtingen die weinig opleveren.

Er is in de uitvoering vooral ook een verschil tussen gemeenten. Het grootste probleem met de besparingsonderzoeken is dat ze heel globaal zijn. Het is vooraf volstrekt onduidelijk tot welke maatregelen een onderzoek kan leiden. Dat kunnen dingen zijn die binnen het bedrijf X niet haalbaar zijn. Enerzijds gaat het dan om maatregelen die ten koste gaan van de kwaliteit (bijv. minder belichting bij de betreffende activiteit). Anderzijds gaat het om maatregelen die haaks staan op reeds gedane investeringen: je wilt niet iets vervangen wat je net hebt aangeschaft en nog niet afgeschreven is.

Een probleem is vervolgens dat de kennis van de ambtenaren vaak ook tekort schiet, ze kennen niet de specifieke eisen van het bedrijf X. Daarbij is er vervolgens ook een groot verschil tussen ambtenaren (waarmee veelal nog wel een oplossing gevonden kan worden) en ingehuurd adviseurs (die zich veel rechtlijniiger opstellen).

Een ander probleem is dat panden vaak worden gehurd. Maatregelen aan gebouwen kunnen dus niet zomaar worden getroffen.

Advies voor nieuwe regeling zou zijn: wees concreet in de maatregelen waar het over gaat. Maak specifiek voor bedrijven X een lijst met mogelijke maatregelen, en maak daarin een onderscheid tussen gebouwgebonden en andere maatregelen. Hou ook rekening met het moment waarop iets gedaan moet worden: aanschaf van nieuwe apparatuur/verbouwing is het moment waarop iets gedaan kan worden.

Die maatregelen moeten in de eerste plaats op een gestimuleerd worden via voorlichting, bijv. een internetapplicatie. Regelgeving kan als stok achter de deur fungeren.

Tabel 20 Klacht bedrijf Y

Dhr. X is energieadviseur voor verschillende bedrijven waaronder bedrijf Y. Voor bedrijf Y geldt dat een vrijwillig energiebesparingsonderzoek is uitgevoerd waarbij vervolgens door de Gemeente X de maatregelen als dwingend zijn opgelegd.

Dhr. X vertelt dat het energie advies door de gemeente van een zeer lage kwaliteit is door het gebrek aan kennis. Het zit hem met name in de gebrekkig kennis van bedrijfsprocessen. Hierdoor worden dan ook veelal de milieuambtenaren niet serieus genomen door de bedrijven. De maatregelen richten zich op het gas en elektriciteitsverbruik per m² en dingen als spaarlampen. Op het gebied van processen is het dan voor bedrijven window dressing. Het zou veel beter zijn om een norm te stellen voor het aantal CO₂ per product.

Het energiebesparingsonderzoek is gebaseerd op de verkeerde grondslagen volgens de heer X. Het zijn tegenstrijdige regels. Het voorstel is dan ook om bedrijven die met energie bezig zijn er veel meer bij te betrekken en mensen goed op te leiden voor het laten uitvoeren van een energiebesparingsonderzoek. De heer X vertelt dat er bijvoorbeeld mogelijkheden zijn bij opleidingen als Facility Management. Hier moet dan integraal tegen de problematiek van energiebesparing worden aangekeken.

Tabel 21 Klacht bedrijf Z

De heer Y van bedrijf Z heeft zowel met de milieudienst als de gemeente Y grote problemen gehad rondom het uitvoeren van een energiebesparingsonderzoek.

Het bedrijf heeft tot tweemaal toe een brief ontvangen met een dwangsom dat het in overtreding was op het gebied van opgave over het e-gebruik. Door een grove fout van zowel het systeem van de milieudienst als het bureau voor uitvoering van het onderzoek (op aanraden van de milieudienst) is het goed mis gegaan. Het bureau waaraan het is uitbesteed bleek achteraf zowel de heer Y niet goed geïnformeerd te hebben (keuze uit onmiddellijke opgave of op later tijdstip) als een zeer slechte kwaliteit onderzoek te hebben afgeleverd (vluchtige scan zodat de heer Y zelf op het Internet moest uitzoeken welke gegevens etc. aangeleverd ed. moesten worden). Dit resulteerde in een eerste overtredingsbrief. Vervolgens heeft de heer Y een scan via Infomil laten uitvoeren. Deze werd afgekeurd waardoor er weer een dwangsombrief werd gestuurd. Toen is er een scan via het Energiecentrum MKB uitgevoerd en deze werd wel geaccepteerd.

In een overleg met de gemeente Y en de branche organisatie heeft de heer Y dit punt op de agenda gezet in de gemeenteraad.

Het resultaat was de toezending van een brief vanuit de Milieudienst naar de heer Y met de opmerking dat het allemaal fantastisch was gegaan en verlopen en waarbij hartelijk werd bedankt voor de verleende medewerking. Bij de heer Y gingen toen (heel begrijpelijk) de haren overeind staan.

Tabel 22 Klacht bedrijf VHS

Wij zijn blij u een korte reactie te kunnen geven over het aan ons opgedrongen energie onderzoek.

Allereerst tijdens de rondleiding van de gemeente ambtenaar werd ons gemeld dat wij als beheerder uniek werk leverden. Zo goed als wij het deden hadden ze nog nooit gezien.

Wij gingen ervan uit dat dit betekende dat we alles op orde hadden.

Niets bleek minder waar.

Ons energieverbruik lag te hoog en moest naar beneden.

Gasverbruik: Dit was ca 1 jaar geleden explosief gestegen. Oorzaak was een Arbo dienst die vanaf ca 6 uur in de ochtend mensen moest keuren. Dit kan niet als de verwarming nog uit staat en derhalve is toen de verwarming op 24 uur stoken geplaatst. Arbo dienst is ondertussen verdwenen en stookkosten zijn ook weer verlaagd echter dit wordt pas duidelijk als de eindafrekening 2007 binnenvalt. Dit is voor de gemeente zeer problematisch.

Wij hebben aangetoond dat er onlangs nieuwe CV-ketels HR type zijn geplaatst, We hebben aangetoond dat er een nieuwe koelinstallatie is geplaatst welke minder energie verbruikt.

We hebben aangetoond dat er nieuwe motoren in de lift zijn geplaatst welke zuiniger zijn. We hebben aangetoond dat er een nieuwe gondel is geplaatst welke energiezuiniger is. We hebben aangetoond dat er een nieuwe hydrofor is geplaatst.

Wat betreft de hydrofor, deze zou veel te veel energie verbruiken (was pas ca 1 a 2 jaar oud). Wij moesten aantonen dat er een rapportage was waaruit wel zou blijken dat de gemeente gelijk had en er werd dus verplicht een rapportage te laten opstellen. Hoge kosten!!! Het resultaat van de meneer die het onderzoek heeft uitgevoerd was diepbedroevend. Zijn reactie: DE GEMEENTE IS KNETTERGEK DEZE INSTALLATIE IS PERFECT. EEN NIEUWE TOERENGEREGELDE INSTALLATIE KOST CA 10.000, EN LEVERD SLECHTS CA 100 a 200 PER JAAR OP.

Toch moest en zou er nog een kostbaar rapport gemaakt moeten worden inzake elektra-

verbruik.

Dit leverde op dat alles prima in orde was. De enige manieren om energie te besparen is investeren in kostbare zaken die ca 15-30 jaar nodig hadden om zichzelf terug te verdienen. Dit is toch niet reëel.

Dit kostbare energieonderzoek is door de gemeente tot 2x toe afgekeurd daar er naar zeggen van de gemeente niet duidelijk naar voren kwam dat echt alle mogelijkheden waren onderzocht (NB het onderzoeksbureau was door de gemeente aangeraden).

Als gevolg hiervan hebben wij een afspraak gemaakt met zowel de gemeenteambtenaar als de man van het energie onderzoeksbureau. Na een gesprek heeft de man van het energieonderzoek een aantal punten moeten opnemen en wij hebben de opdracht moeten verstrekken om hoogfrequent TL-balken te plaatsen (neemt u van mij aan dit geld is zonder meer weggegooid).

Ook dit energie onderzoek leverde twijfelachtige reacties op bij de desbetreffende keurder richting de gemeente.

Kortom alle gemaakte kosten van onderzoeken en uit te voeren werkzaamheden alsmede de kosten van het uurloon voor de tijd die hierin gestopt is geeft ons een rekening van ca € 25.000,00.

Kosten besparing HF tl - balken enkele tientjes per jaar.

U begrijpt: wij zijn zeer verbolgen over de arrogantie waarop wij steeds weer te horen kregen dat wij ons er te makkelijk van af maakten en dat we maar meer ons best moesten doen. Tevens vinden wij de verplichtingen die zijn opgelegd zo bizar en van de gemeente uit ondeskundig.

Kortom belachelijk.

dit duurt nog jaren voor we hier misschien om kunnen gaan lachen.

PS wat ons betreft hoeft u dit onderzoek niet anoniem aan te melden. Wij willen juist graag aan de grote klok hangen op wat voor een idiote wijze wij door de gemeente op zeer hoge onkosten zijn gejaagd.

Vriendelijke groet,

Marco Stolk
Intermij Makelaars BV